

Wiktorin
YEZETÉK NÉLKÜLI

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs káncsoza, bárhova vihető s semmi körülmények között fel nem robbanhat.

Állandó kiállítás
megtekinthető, minden vételkötélzettség nélkül

WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest,
VII. kerület, Baross-utca 1. szám.
Arjegyák ingyen és bérmentve.

MAGYAR ÁGYTOLLAK ÉS KÉSZÁGYAK

Saját érdekét védi, ha ezen cikk beavatása előtt **árjegyzékünket** megismeri. Örjási választék a legmegbízhatóbb minőségben, kizárólag a legfinomabb és legibédrebb eredetű, higién. tiszt. ágytoll a helyben. Meg nem lehet kicserélnünk, vagy a pénz visszadjuk. Kiszáradt kizárva, több nyilvános intézet szállítói Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolcz 2. szám.

+ Csak hölgyeket érdeklí! +
ELSŐ MAGYAR NŐI EGÉSZSÉGÜGYI ÉS TESTÁPOLÁSI GYÁRKEK SZAKÜZLETE.

KELETI. Bpest, IV., Korona-herceg-u. 14/16. sz. (Dr. Szapary-udvar.)

Az ország saját gyártmányú és külföldi különleges áruival: Masketők az összes altesti bajokat ellen. Eredeti pártól fűzős és meztartó természetű részére, valamint a legújabb fűzős ferde nővédek. Egyenest. Cs. és kir. szab. sörkötők. Gummi-nyakcsukók. A legújabb francia és amerikai női óvszer különlegességek. Ujjl. Auto Vaginal Spray. Ujjl. Irrigátorok, hidak, valamint az összes betegápolási eszközök. Méreket és polgári árak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

+ SOVÁNYSÁG. +

Saját, telt testidomokat nyerhet a törz. védett, keleti **BUSTEZIA** erőporunkkal, mely arany ezemmel kitűntetett. Nőre 6-8 hét alatt csökken 30 fontig. Szigorúan szolid, nem amitás. Számos köszönetnyilvánítás. Doboz használati utasítással 275 K. A pénz postai úton beküldése, vagy utavélt mellett, portó külön. — Biszékre szétoldós Dr. Franz Steiner & Co. Berlin 124. Königsplatz-teraszra 85. Fényképek és székülcse Török József Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. sz.

200,000 darab DISZ- és SORFA

különös szép vadgesztenye, gömbkacé, gömbkörös, tügy, krisz, üstövis, juhar stb., valamint különféle szomorfa: ára darabonként 60 fillértől feljebb, 1 millió gyűjteményes a legbecsebb fajokban, 100 drb magastörzsű almafa minőség szerint 25 koronától feljebb, 100 drb disz- és sorfa valamint 100 drb diszbokorból álló gyűjtemény 10-10 fajban K 70, 100 drb-ból álló gyűjtemény (50-50 darab) 40 korona. Legjobb **svérvány-csemoté**: akác és glaudit (krisztustóvis) 1-4 éves magoncok 1000 drb 15-55 K, akác-suháng: 3-5 éves magoncok 250-400 cm. magas 1000 drb 65-100 kor. **Konánymotóly**: 3-5 éves magoncok 1000 drb 60-100 cm. magas 15-25 kor., suháng 150-250 cm. magas 100 drb 7 koron., 1000 drb 65 korona. Fajbaromfi és ezek tojásai 12 legértékesebb fajban, valamint vadász- és diszfazánok és ezek tojásai. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: **Gr. Bathány Zsigmond** urad. Intézősége, Csendlak, u. p. Ferenclak, Vas megye.

Valódi brünni szövetek
az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.
	1 szelvény 10 kor.
	1 szelvény 15 kor.
	1 szelvény 17 kor.
	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvény, fekete azalonruhához 20.—K-rt. szimpy felöltőszövet, turistalódent, selyemkamarni, női korcsim szöveteket stb. gyári árakon küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn
Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyek a magánvevő élvez, ha szövetekéjét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örjási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Magyar structoll-ipar!
Dus választék **Structoll, kócsag.**

Gyári árak

Idényajándékok női kalapdíszekben

GUTTMANN ANTAL
Budapest, IV., Szervita-tér 8. I. em. Sütő-n. sarok. Telefon 91-13.

Kocsiárucsarnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen

SZŐLŐOLTIVÁNY
VALAMINT AMERIKAI ÉS EURÓPAI SIMA ÉS GYÖKERES **SZŐLŐVESSZŐ**

KERÜL TELJEN KRÖL NAST MEYNSÉSEK OLSÓ ÁRAK MELLET ELADÁSRA ÁRLAPOT INGYEN KÜLDÜNK

BADACSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP
KEZELŐSÉGE
TAPOLCZA, (ZALA M.)

akác, gledicsia
Besztercei szilva, kajszin-baraczk.
oított gyümölcsfát, vadonczot, akác és gledicsiét 100.000 száma képes küldeni.

Ungváry László faiskolaja Czegled.

Fog- Fog- Fog-

és gyökérhúzások fájdalommentesen, érzéstelenítéssel. Fogak fehérítése, fogkővek eltávolítása, a száj és nyelvi betegségek gyógykezelése, a legkiszáradt fogfájások azonnali megszűntetése; gyermekeknek a foghúzásoknál speciális módszer alkalmazása.

tömések (plombok) arany és platínából, arany és ezüst amalgamból, továbbá a fog színével teljesen azonos porcelán masszából stb. Rendellen, kiálló fogorok és egyes fogak rendezés állásba való visszahelyezése, szabályozása teljesen fájdalom nélkül, fel- nőtéknel is.

szorok, rigátra alkalmazás, szájpadlás nélkül, ki nem veltök, a berlini fogászati poliklinikán elcsajjított legújabb módszerek szerint, művészi kivitelben. Arany- és platínakoronák, arany hi-dások. Régi hibás fogorok átoldozása és javítása.

BADEN
Kiváló gyógyerejű kénforrások ezüstköszvény, ischias, izzadmányok, bönulás, neuralgia, görvelykör, borbajok, fémmérgezés ellen. „Herzoghof” városi fürdőszálloda. Elsőrangú ház. Interurban-telefon. Melegvíz, fénnyelző minden szobában. Továbbá elsőrangú szállók, penziók, vendégházak, éttermek. Fürdőidény egész éven át. Prospektus kívánatra ingyen küldetik. Felvilágosítás és prospektus **Blockner J. hirdetőiroda** útján is. Budapest, Wien mellett. 1912-ben 31,567 fűrdővendég. IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám.

Redőnyös és lapos íróasztalok
Íratszekrények. Kártyanyilvántartás. Teljes intézeti berendezések.

Hirsch és Társa, Budapest, Telefon 86-27.

„Regna” a jelenkor leg-írógépe
Országszerte díjmentes bemutatás. Pénz, könyv- és okmánysekre nyek elsőrendű minőség. Szolid árak.

V. Alkotmány-utca 19. sz.

UJ-VUKOVÁRI
arctisztító kenőcs
uj vukovári
bőrszépítő szappan

Egy nagy tárgy ára 1 K 60 fill. kisebb 1 K, szappan 1 K. Utánafelől óvakodjunk! Csak Krajosovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tárgyban Krajosovics a készítő arctisztító tárgy.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszerész.

VASÁRNAPI UJSÁG

SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, MÁRCZIUS 30.

13. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám Előfizetési Egészévre — 20 korona. A Világbrónkái-val Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg- Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával határozott viteldi is csatlolandó. Negyedévre — 5 korona. több.

HUSVÉTI DÉLI KORZÓ A PESTI DUNAPARTON. — Balogh Radólt főtvele.

Anők kezében

Regény. Irta *Kvassay Ede*.

A gyönyörre teremtett, erősen pozitív idomokkal bíró, alacsonyabb növésű Hildának elmentéte volt Jolánta. Magas termetű, karsú, ideális szépség, aranszőke hajjal, tejszínű, alabástrom arczzinnel, büvös-bájós sötétkek szemekkel. De bár az észak hidegbeinek látszó szépsége volt: mégis lángelkű, igaz magyar honleány. Nem úgy a delvidéki hölgy, kinek forró vére, tizes vérkeringését a hazafiatlanság fagya megdermesztette. Jolánta pedig a forró honszeretetet épen anyjától örökölte, ki Bécsben első férje, a két leány atyja, báró Hertay Ernő aranykulcsos, titkos tanácsos és nyugalmazott magyar kir. udvari alkanczellár házában ó-konzervatív légkörében is lelkes honleány maradt. Hilda bárónéknak Bécs volt Mek-kája, arrafelé fordította arcát, mikor imádkozott. Egy haza, egy atya gyermekei voltak: mégis más hazájuk volt és más isteneknek áldoztak.

Jolánta bárónő nem igen gondol a férjhezmenésre. Atyja halála után, ki másfél év előtt halt meg, Német-Hunniába költözött. Anyját már régebben elvesztette, s bár nagykorúsítva volt: stiftsdama, nemesalapítványi hölgy lett, mely állás az »úrsszony« címzet és az azt megillető társadalmi önállóságot adta meg neki, a mivel nem igen élt, tehát még kevésbé, hogy vele visszaél volna. Báró Solyomházy miniszter ironizálása szerint: «luxus volt a szép hölgytől, hogy szabad szárnyakon járó chanoisse lett.» Egy városban (ha nem is egy házbán) lakott mostohanővéreivel, a külső illendőség okáért, mert édes fitestvére, Hertay Viktor, egy hajókatasztrófa alkalmával az Adriába fült és így közelebb rokona nem volt. De nővére társaságában nem jelent meg sehol. Csak ritkán, egy egy nagyobb estélyen, melyen jelen nem léte feltűnést keltett volna, volt Zavrcekynéknél látható. Jolánta bárónő nem szerette a zajt, az ünnepségeket és a farsang, a tavaszi lövészvények, őszi hadgyakorlatok napjait többnyire Erdővárosban gróf Ladáry Sándornánál töltötte, kinek férje, mint képviselő, sokat volt a fővárosban, s így kedvére jött barátjónéknak gyakori látogatása. E jelen alkalmával a háziasszony születésnapja is vonzotta oda. De annyi bizonyos, hogy az új főispáni installáció ünnepségei elől is szökött: ámbár szíve mélyéből örült, hogy végre a nemzeti irány foglalja el helyét a város kormányzatában. Fordított világ is az: a bukott nemzetel nem érző nagyság osztrák szellemű neje a városban marad a hatalom új választottjának ünneplésénél és az, a ki az elértéket jő időért fáradozott, imádkozott: elbujdosik a verőfényes szép napok elől egy távoli erdei kastélyba...

Zavrcekyné nem akarta az ideiglenes szállodai garçonéletbe követni férjét, ki csak a novemberi negyede fogadott lakást. Zavrcekyné, a saját birtokán kívül, még neje révén is van néhány ezer hold földje a szomszédos Csátár vármegyében, de a birtokok kastélyostul hasznóberbe vannak adva. Ő maga nem igen mozdul ki, az egy marienbádi négyhetes kúrát nem számítva, az egész éven át hivatalából, a felesége pedig, nem kedvelvén, kivált a magyarországi falusi életet, a nyári szezonot gróf Várhelyinével rendszeren külföldi üdülő-mulató helyeken tölti.

Álomkép a vasúti állomáson.

Magory másnap reggel pont fél hétkor a szállóba jött Hancsóhal, útban volt lefelé a lépcsőn, midőn Tésay inasa, gazdája lemondólevelét hozta, melyben tegnap esti diésekvének ellentmondva, roppant fűtájásról panaszkodik, a magnás-entre nous után és bocsanatot kér, hogy nem vehet részt a »patriotische Expedition«-ban, de a beiktatásra, gróf Cserhalmay Pistával és Dóva grófnővel, okvetlenül eljön a mai esti vonattal.

— Lám, lám! Nem mondtam előre, hogy

az »ánternü« veszedelmet hoz Béni fejére! — jegyezte meg Magory a kocsiában.

Hancsóh nem szólt a tárgyhoz. De valami őt, kit a legpasszívabb természetű embernek ismerünk, mégis kihozta klasszikus legmájából. A vasúti peronra érkezve, ott találta bies-társát, névjegye szerint: Hancsóhalval Hancsóh Tivadarnét, szül. pusztabajagosi Hajagossy Laurát. Most, az első reggeli vonattal érkezett a félórai vasúti távolságra fekvő Nagy-Hajagosról. Magoryt is meglepte Hancsóh né megjelenése, különösen a mikor látta, hogy a junói idomokkal bíró, közepetermetű, még elég csinos, élénk barna szemű szőke asszony: légies szövetű, crépe ideál, ezüst-selyem himzésű ruhába volt öltözve, melyet azonban csaknem egészen eltakarta egy elől nyitva tartott sűrű, pókhálófinomságú eső- és porköpeny, a la Mab királyinó, az utazó angol ladyk utolsó divatja szerint. Megjelenése elég distingvált: modora is olyan, mint egy előkelő, művelt falusi földesasszonyé. Hancsóh Bécsben egyik világkiállításon ismerkedett meg vele, hol Laura ő nagysága, mint végzett bíróné leánya, egy magyar magnásaládnál társalkodónői minőségben volt alkalmazva és nemcsak feleségül vette, de a pusztai és nagyhajagosi két birtokot is, a hancsóhalval birtoka mellé, másodkézből megszerezte. Hancsóh né mögött Jóska, a nemesi kúria ölmagasságjárúja mamlaszkozott. Pelyhező bajuszu, jóarcú kamasz, sötétzöld magyar ruhában, meggyiszin színőrzattal, hasonló színű és színűrt ezüstujjaitos cipával fején. Finom piros bagariabőrű, aranybronzal czifrán kiveret táska tartott kezében. E táskában néhány szükségessé piperecsikk és apróság van, mely a fővárosban való egy-két napi időzésre volt szánva. Mert ő nagysága az érkezők pályaudvaráról csak azért jött át ide, hogy férjétől, ki elutazásáról még tegnap este táviratilag értesítette, búcsút vegyen.

Hancsóh felesége láttára, szelíden kikelve magából, csodálkozva e szavakra fakadt:

— Laura! Csak nem akarsz velünk jönni Német-Hunniába?

Hancsóh né pillanatnyi gondolkodás után így válaszolt:

— De igenis, leszek oly bátor... Csak azért is, — gondolta magában. — Mint jó honleány én is részt akarok venni ily kiváló hazafi ünneplésében. Jó reggelt kedves Magory, azaz: méltóságos főispán úr!

— Maradjunk, nagyságos asszonyom, csak a »kedves«-nél és szimpla Magorynál. Ki tudja, meddig tart a főispánság!

— Meddig tart? — magyarázta Hancsóh né. — Hát csak addig, míg valami államtükárság meg nem üresedik.

— Oh, kérem, — tiltakozott mosolyogva Magory. — Nem hivatalt kerestem, csak hazafias hatáskört és ha küldetésemet befjeztem, újra átveszem kedves választóm rendületlen bizalmából, Szamosy bátyámtól a mandátumot, melyet oly nehezen vállalt el.

A kalauz, ki beszállásra figyelmeztette a társaságot, véget vetett a szóváltásnak. Hancsóh, a hallgatva beleegyez, sietve jegyet váltani ment, de előbb e kérdéssel fordult nejehez:

— Azt a pimasz Jóska-t csak nem visszük magunkkal?

— Nem... nem! De igen: visszük, — válaszolt Hancsóh né. Aztán azt gondolta, hogy azért is. És folytatta fenhangozva: — Csacsi, az igaz. De van perszónája. Jól fest a vadonatúj libériában, fehér szarvasbörkezűtösen.

Magory, mint mondta, szerencsének vallja magát, hogy ily kiváló honleány és nemzetgazdasszony fogja megjelenésével a beiktatási ünnepségek fényét emelni, s ezzel karját nyújtotta az asszonyságnak és a kalauz által kiszemelt kocsiszakaszhoz vezette. Magory nem bánta, hogy Hancsóh né velük jön. Német-hunniai bolyongásuk alatt legalább el fogja

terelni róluk a figyelmet. Gergely átadta gazdájának a Nagymező állomásig váltott jegyet; Hancsóh-nak pedig az összes kapható okos és bolond újságokat, a miket részére, gazdája megbízásából, megvett. Az úri társaság elhelyezkedett. Hancsóh a feleségével szemben lévő helyet foglalta el. Hancsóh né keletlenül-kedvetlenül mozgott ülésén. Hisz ő tegnap este arra határozta el magát, hogy felutazik férjéhez Budapestre és este a Nemzeti Színházba megy. Ő csupán ellenmondási mániából utazik most, mert látja, hogy urala ezt nem akarja. Most megbánta, mint máskor gyakran ezt az »azért is«-manővert, de csakhamar megvizsgálódott, hogy végre mégis csak az ő akarata történt meg. A megtestesült negáció volt. Elvből opponált. Igaz ellentét volt »igen«-t bőlintató mameluk férjének. Igent nem mondott soha, még legkedvesebb, leghevesebb imádójának sem, ünnepléti fiatalasszony korában. Erényes is talán csak »azért is«-maradt. Az esküvő-jen ejtette ki az első és utolsó igent.

— Engedelmet kérek, — jegyezte meg Magory a vonat elindulása után, — ha figyelmeztetem nagyságát, hogy háttal ül az útiránynak és én azt tudom, hogy így nem szívesen ül.

— Oh, nem. Dehogy! — mondta zavarban Hancsóh né. — Nem. Azt csak Tivadar fogta rá.

Hancsóh nem szólt, de aztán malíciózusan köhintett, midőn felesége tiz percz mulva sapadt arczkát kiment a folyosóra. De odakünn az ablaknál, a friss levegőn csakhamar elfelejtette baját, sőt arca legott kipirult, mert szembe jött vele a folyosón a szomszéd, szintén elsőosztályú kocsiából: Verpeléti Ármád úr. Verpeléti egyik fővárosi könyvmatú lap tulajdonos-főszerkesztője és más nyomtatott napilapok vezértudósítója. Ő volt a még mindig jórt át ide, Hancsóh né érdeklődésének tárgya, mert vele oly szerzetremelőten lehetett vitakozni, veszedő polemikát folytatni.

— Nem! — volt Hancsóh né első szava a belépő Verpelétihez. — Nem szédül többé a fejem. A riportter-generális megjelenése nyom-ban meggyógyított.

Ezt a vallomást bátran kockáztathatta, mert Verpeléti, eltekintve arczának egyes különlegességeitől, ritkán épen nem volt mondható és megjelenése sem keltett kedvezőtlen benyomást. Elegánsan, a legutolsó divat szerint öltözködött. Modora, ha néha az arroganciájú pózoló is, de mindig a finom pallérozottságig udvarias és a mellett előkelően fesztelen. Alakja magas, nyulánk, haja dús fekete és bajusza mesteri kunkorítása a fodrászatnak.

Hancsóh, ki már torkig belemerült a hirlap-áradatba, észre sem vette a belépő notabilitást.

— Nini, hát ezt is kiszimatolta, — gondolta Magory, ki nem is képzelte, hogy Verpeléti most másban utazhatik, mint a német-hunniai főispáni installációban.

— Ha nagyságos asszonyom rosszul érzi magát, ajánlom magamat bizalmas speciális-tájának, — volt a riportter-generális első szava, miután az elébe nyújtott kezét ajkaihoz emelte.

— Tudtam előre, — mondta Hancsóh né, — hogy ön is Német-Hunniába jön.

— Nem megyek Német-Hunniába...

— De igenis, oda utazik.

— Már hogy utaznánk oda, mikor önök sem törekszenek olyan messzire!

— Hát hová utaznánk a főispánnal, mikor már holnap lesz a beiktatója?

— Hová? Hát Nagymezőre, — szölt Verpeléti Hancsóh né után a folyosóról a kocsiszakaszbba lépve. — Kész szolgáljuk, uraim! — És pártfogói barátsággal kezét szoritott velük.

— Jobban akarja tudni, mint mi, a mindent megezőfő riportter-generális! — kiáltott fel Laura ő nagysága, kinek már villogtak a szó-harc tüzeiben hamiskás sűrűk szemei.

Erre a kihívott fél, szavai igazolására megmutatta a kihívó félnek, az utólagos jóváhagyás reményében Hancsóh kalapjáról leszedett két menetjegyet.

— Tessék megtekinteni: Budapest—Nagymező!

— No, itt a hadizenet, — morogta magában Hancsóh, ki fél sem pillantva újságairól, újra kalapjára tűzte a menetjegyet és bölcsen tovább halgatott.

— Nincs igaz, — vitatta Hancsóh né, ki még az utazási inkognitójáról nem tudott. — A jegy Német-Hunniáig érvényes.

Magory idejét látta, hogy közbeszóljon. Interpellálta Verpeléti, hogy ki árulta el a dolgot?

— Tudok minden részletet, — válaszolt a mindenkor legjobban értesült Verpeléti, ki csak nem engedhette meg, hogy demantálják.

Hancsóh né nem tudta, hogy folytassa-e a tagadást. Magory, helyéről pattanva, kérdezte:

— A szálloda bérszolgájától hallotta?

— Biztosítom a méltóságos urat, — volt a válasz, — hogy a bérszolgá oly kevéssé ludas a dologban, mint a bérkocsis (az én rendes fiakkerem) abban, hogy nem olyan nagyothalló, mint a minőnek önök tartották. Én biztattam a Vigadó-kávéház nyitott ablakából, hogy oly meleg toladással ajánlkozzék. Egy kis jux volt az egész.

Magory csak fejt rázva, mosolygott hozzá. Hízeltgeti hiúságának, hogy még a bérkocsisokat is inkvirálják érte. Hancsóh pedig a szivaráról a hamut levevte, azt gondolta, hogy ez a hírszomjas gentleman, ha a bérkocsis csakugyan süket, a lovakat interwiewolta volna. De azért e gondolati enyelgésnek előszóval kifejezést nem adott. Hancsóh né, ki a főispán néhány szóval a helyzetről felvilágosított, hirtelen Verpelétihez fordult:

— Csak maga, a kit mindenki ismer, nem akar velünk inkognitózni?

A felelet ez volt:

— Miért ne? Én még életemben nem jártam az általam különben jól ismert kipfelhauer városban és így — tette hozzá kissé pikánsan, — nem lennék e nagy politikai-diplomáciai inkognitó áruló czéggére.

Erre a kocsiszakaszába indult, miután biztosította, hogy még ma Német-Hunniában látják egymást. Az opponens honleány utána kiáltott:

— Nem hiszem. Előre tudom, hogy a nagymezői állomáson látni fogjuk.

Hancsóh né, ki Tésay szerint szintén egyike volt a Magory után titokban, abszolút reménytelenséggel rajongó hölgyek ezreinek, »im sienten Himmel«- volt mindig, s így most a vasúti kocsiában is: mikor Magory galáns bókival kezdte kitüntetni, a mire Hancsóh, ki inkább volt Shakespeare bármely hőse, mint Othello, szundikálásával kedvező alkalmat nyújtott.

Verpeléti ezalatt a vele egy külön szakaszban utazó ci-devant osztrák kormányelnökkel tárgyalt, annak kikerülésével, hogy a főispánt már életében, szobrának felállítása előtt, leleplezte volna. Mi egy főispán Verpelétiének? Még a minisztert is megválogatja, mielőtt különös konfidenciájára méltatná.

Erdőváros az érkező-kocsikat nélkülöző vonatok utasainak ebéd-, illetőleg villásreggeli állomásul szolgál, az obligát cigányzene mellett. Ez állomáson találkozik a budapesti vonattal a német-hunniai vonat, mely csak néhány percczel előbb érkezik az előbbinek továbbindulása előtt.

Kiszálltak ebédelni, Hancsóh opulens villásreggelije daczára, félíg végigette a budapesti vonattal; de alig hogy kocsiába szálltak, robogott be az ellenkező irányból érkező vonat. Magory még a kocsiszakasz folyosóján állt, midőn egy zengzenges női hang, vagy talán inkább a szavak, a miket mondott, kellemesen öttötték meg fileit. Sietett a kijáró felé, de a kalauz e pillanatban bezárta az ajtót, mire a vonat indulni kezdett. Magory az ablakon kitekintve, már csak annyit látott, hogy két női alak, egy alacsonyabb, kerek tagú és egy magas, sugar termetű, elegáns hölgy lebben be a peron ajtaján. Libériás inas vitte utánuk az egyik hölgy kezibőrdíját.

A két hölgy gróf Ladáry Sándorné és báró Hertay Jolánta volt. Az előbbi a most megállt vonat lépcsőjéig ment erószéig, hogy a bércocsisokat is inkvirálják érte. Hancsóh pedig a szivaráról a hamut levevte, azt gondolta, hogy ez a hírszomjas gentleman, ha a bérkocsis csakugyan süket, a lovakat interwiewolta volna. De azért e gondolati enyelgésnek előszóval kifejezést nem adott. Hancsóh né, ki a főispán néhány szóval a helyzetről felvilágosított, hirtelen Verpelétihez fordult:

— Csak maga, a kit mindenki ismer, nem akar velünk inkognitózni?

A felelet ez volt:

— Miért ne? Én még életemben nem jártam az általam különben jól ismert kipfelhauer városban és így — tette hozzá kissé pikánsan, — nem lennék e nagy politikai-diplomáciai inkognitó áruló czéggére.

Erre a kocsiszakaszába indult, miután biztosította, hogy még ma Német-Hunniában látják egymást. Az opponens honleány utána kiáltott:

— Nem hiszem. Előre tudom, hogy a nagymezői állomáson látni fogjuk.

Hancsóh né, ki Tésay szerint szintén egyike volt a Magory után titokban, abszolút reménytelenséggel rajongó hölgyek ezreinek, »im sienten Himmel«- volt mindig, s így most a vasúti kocsiában is: mikor Magory galáns bókival kezdte kitüntetni, a mire Hancsóh, ki inkább volt Shakespeare bármely hőse, mint Othello, szundikálásával kedvező alkalmat nyújtott.

A KÉKFÁTYOLOS LEÁNY.

Az oszlopok közt átsuhan,
Kék fátyolát lobogva szórta
Feje körül, ingerkedőn.
Olyan volt, mint egy szélingatta rózsza.
Sokszor kacagva bújosott
A szomorú ciprusok árnyán;
Sokszor magának szobrot állt,
Mint egy eleven drága márvány.
Sokszor a tenger fenyvéből
Rózsaszin kagylókat halászott;
Sokszor, mint a szegény Ofélia,
Tüzdelt hajába tarka vadvirágot.
Sokszor, ha alkonybíbor szállt a vizre,
Pihező ágyán elpihent;
S e szép nemes vad homlokához
Halkan hajolt az esti esend.
Sokszor, ha holdas volt az éj,
Ablakom alatt csak megállott.
Két sötét szeme kődön, éjen át
Pokolsugárzással villámolt.
Ha olytám hozzá: némán elomlott
A levegőbe, mint egy szellem.
Ha kerültem: búfája seregét

Hajszolta riadt lelkek ellen.
Ha szomorúság vetette meg ágyam:
Kobold-pajkossággal játszott velem.
Ha settengett körültem a Halál:
Maga volt a lobogó Szerellem.
*
Ki ez a lány, ki mint forró szirokkó,
Lelkem tengerét alapig zavartja?
Olyan esodás, hogy nem lehet magyar,
Idegen bájjal zeng szavunkon ajka.
Finom zavar ül szeme tükörén,
Léptén tünt ezredék ritmusa reng.
Dalában patricius-bánat gyszól,
Élő költemény, mikor elmereng.
Csak egy haljósátú kacajja
Ne riadna fel ajkán néha,
Mint színzaporozó, tüzes,
Léleke ropogó rakéta.
Csak ne sötételem nyomában
Valaki őrző untalan;
Hogy olytám ez a lány, mint a kinek
Árnyékban is árnyéka van.
*

Valami kábító sodor,
Ragad engem körébe,
Bár néma döbbenet: ha jön,
S halálangyal-arcz képe.
Oly titkos minden pillanat,
Oly súlyos minden óra,
Ha sorsom véle tilalommal
Zavar találkozóra.
Úgy félek tőle s úgy imádom;
Oly szines örvény s úgy ragad!
Soha ily sugár termetet még,
Soha ily fehér vállakat!
Soha ilyen örvénylő két szem
Nem babonázott még reám;
Soha ily poklot és eget még
Nem hordott együtt egy leány.
*
...Segyszer csak eltűnt, mint az árnyék,
Egy tragikus nap reggelén.
Akkor tudtam meg borzalommal,
Hogy kit szerettem én.
(Czirkvenicza.)

Oláh Gábor.

KALÓZDAL.

(Goethe.)

Házamnak nincs ajtaja,
Az ajtómnak háza;
S ki-s bejárók szüntelen,
Lányokkal cziczázva.
Konyhához nincs tűzhelyem,
Tűzhelyemhez konyháim;
Sül a sült ott, fő a főtt,
Senkifia gondján.
Ágyamhoz nincs ágyneműm,
Ágyneműmhez ágyam;
Ágyba azért sohse bítt
Vígabb ficzkó nálam.
Magasan van a pinceszem,
A padlásom mélyen;
Akár alant, akár fent —
Alszom egész éjen.
S ha ébrednek, így megy ez
Egy nap, mint a másom;
Maradáshoz nincs helyem,
Helyhez maradásom.
Fordította: Vargha Gyula.

AZ OREMUSZ KISASSZONYOK.

ELBESZÉLÉS. IRTA MAJTHÉNYI GYÖRGY.

A házuk, a mely még az apjukról maradt reájuk, egy magasabb domb oldalában állott. Körülöttük több ház is épült, de a környék olyan hepe-hupás volt, hogy a legközelebbi szomszéd, a kihez át lehetett kiáltani az ablakból, vagy a kapuból, mégis vagy egy negyed órajárás volt. Csupa kisebb-nagyobb halom emelkedett itt egymás mellett és hogy a szomszédba eljusson az ember, az egyikről le kellett jönni, a másira meg fölkapadni.

A város maga mélyebben fektett, de innen azért alig lehetett belőle látni, csak egy-két utcasort, a zárda tornyát meg a nagytemplomot, a mely szintén egy nagyobb domb oldalában állott. A többi eltakarta egy-egy könyvölkö hegygerinc, vagy egy szélesebb púp.

Az Oremusz kisasszonyok háza is épen olyan régi módi ház volt, mint a többi ezen a vidéken. Nagy kertje, a melyhez a kis udvarból vagy tíz széles kőbe vajt lépcső vezetett, legtöbbször emelkedett a domb oldalában. Egyik része, a mint az mindenütt szokásos, veteleményes kertnek szolgált, de a nagyobbik részét gyümölcsfák foglalták el, a melyeket sűrűn szegélyeztek ribizlibokrok. A kert hosszában, közel a palánkhöz kicsiny osermely csordogált, a mely miniatűr veszősként folyt le a keskeny udvarra, s a kapu alatt érkezett ki valamely vízvezető árokhöz. A forrása is itt volt a közelben s az Oremusz kisasszonyok annak a vizét használták.

A földszinten csak egy kisebb lakás volt, a melyet, mióta a három lány magára maradt, bérbe adtak. Az emeletet, melyre nyirkos fálépcső vezetett, ők hárman lakták. Szép, tiszta szobák nyitak itt egymásba, a melyekben régi butorok terpeszkedtek. A falakon fakult fényképek és néhány aranykeretes, idegen tájakról készült olajnyomat díszelgett; a karosszékeket, asztalkákat nehéz kézimunkák fedték s az almáriomokból levendula szaga áradt széjjel. Ezekben a szobákban jóformán semmiféle változott a hosszú esztendő alatt, a melyeket az Oremusz kisasszonyok a szülei halála óta itten eltöltöttek. A butorok a nedves őszi éjszakában épen olyan ijedősen recsegték, a kakukos óra hívó hangja is színtelen várattalanul szólalt meg az óraütések, csak talán a zongora hangja lett valamivel remegőbb, a mikor rajta Julia, a legfiatalabb leány, a nehéz, klasszikus gyakorlatokkal kísérletezett.

A család feje, illetőleg a háziasszony, Jusztin kisasszony volt, a középső Oremusz leány. Körülbelül harmincz éves volt. Csillogó barna szemei mélyen ültek pufók ábrázatában, a haját menyecskeken, kontyba fonva hordta és szépen fejlődött, asszonyos természetét még mindig sóvárogva nézték a férfiak, ha vasárnap délelőttönként a templomban megjelent. Oh, Jusztin kisasszonyra még sokan gondoltak, különösen magános férfiak, a kiknek szívében muzsika, bor és a tavaszeleji szél pajkos, fűszerillatos hullámai olykor nagy kavardásokat idéznek elő. És Riemesser úr, a ki a rég lezajlott balladokban sokszor tánczolta végig a második négyest Jusztin kisasszonnyal, az utolsó farsangon is csak nagy belső küzdelmek után tudta megállni, hogy a bandát a zimankós reggeli órákban a kisasszony ablakai alá ne parancsolja.

De ügylészott, hogy Jusztin kisasszony nem sokat törődött a férfiak epedő pillantásaival. Nyugodtan figyelt a maga dolgaival, ellátta a háztartás apró, de nagy körültekintést igénylő munkáit, nevelgette Jüliát és annak lobbanékony, heves természetével olykor hosszú harczokat vívott. A közeli völgyben fekvő kicsiny gazdaságukat is sokszor látogatta meg és az ismerősök gyakran látták, a mint parasztszékereken, olykor ökrösfogaton koczogott ki a városból. És mindezek felül még Krisztinát, a legidősebb nővért is sokszor kellett ápolnia.

Mert Krisztina már régóta betegeskedett. A baja körülbelül akkor kezdődött, a mikor Kém János, az organista minden szó nélkül kimaradt a házukból. Régen történt már ez a dolog és Krisztina kisasszony azóta már egészen megfehéredett. De akkoriban még ő is

olyan virgoncz és szép leány volt, mint most a Júlia. Két térdig érő vastag fonatban hordta a haját és vasárnap rózsaszínű máslit kötött beléje. És Kém János is, a kit ma már gyakran helyettesít a fia a nagytemplomban, akkor még fűrgén lépegetett testhez álló retknadrágjában. Széles, pillangós nyakkendőket hordott, vastag bajusztá hegyesre pödörte és napnap után ott kóstolgatta a veszélyesen édes ribizlibort az Oremusz házában.

Akkor még élt a leányok atyja is és Oremusz úr, bár nem szivelte az organistát, gyakran koecezingatott vele valamely terebélyes fa alatt, főt a kertben. Szép és derüs nyári délutánok voltak azok, az öreg úr taplósipkájával hessegette a szemtelenkedő legyeket, Kém János pedig az asztal alatt szorongatta Krisztina kezét. De a mikor a hosszuhajú organista eltávozott, Oremusz úr gyakran szólt így a leányához:

— Krisztinka, nem tetszik nekem ez a retknadrágos organista. Sehogyes tetszik. Alighanem a ribizlibort teszi az egészét. Mert igaz is, hogy illet nem találja a vármegyében... A dolog igaz lehetett, mert az organista elmaradt és vagy egy évre rá más vármegyéből hozott asszonyt. Oremusz úr pedig azzal a megnyugtató gondolattal tért meg övéhez, hogy a lánya nem lesz azé a retknadrágosé.

Kém János elmaradása után Krisztinka lassanként elváltozott. Hasonló lett azokhoz a viaszbabukhoz, a melyeket Turner úr készített lent az alsóvárosban, kétségen kívül nagy lelkesedéssel és kegyes czélokra, de a melyek már oly sok év óta állottak a pipacs-utczai bolt kirakatában, hogy minden színű lepkepot, a por belepte őket és úgy látszott, mintha nagyon megvénültek volna.

Krisztinka napról-napra fogyott, csillogó, vidám szemei elfakultak, egész teste magába rogyott. Doktor is járt hozzá, de mindhiába. És kevéssel azután, hogy Oremusz úr elhagyta vétképen e földi téreket, Krisztinka egy tavaszi estén maga akarta önmagát meggyógyítani. Az emeleti ablakok nyitva voltak s a hegyek gyantaillatos üzenetei vidáman sodródtak be rajtuk. Krisztinka hangosan imádkozott az egyik ablak előtt:

— Szűz Anyám, — mondta, — te mindent tudsz és látod, hogy az én kis szívem nem akar meggyógyulni. Engedj öledbe hullnom, gyógyíts meg az élettől és bocsásd meg bűnömet. Amen.

Másfél évig feküdt és a ballába rövidetb lett egy araszttal. Még a doktorok is azt mondták: csoda. Az öregasszonyoknak volt igazuk, a kik azt állították, hogy Krisztinka a Szűz Mária kötényébe hullott, különben nem maradhatott volna életben. Ő maga nem sokat törődött az állapotával, de azért megfogadta az orvosok tanácsait. Minden faggatás hiábavaló volt. Csak Jusztinnak, a ki néhány évvel fiatalabb volt, mondott egyszer annyit:

— Az élet fáj bennem, az egész sors. Kár, hogy nem történt másként.

Azután nagyon csöndes lett. Mindig az ablak előtt ült és nehéz, bunkós lábával ritkán kopogott végig a szobákon. Vert csipkéket készített és a vetőcsévék fűrgén siklottak hosszú, finom újjai között és vidorán kattogtak a vetőpárna fölött, mintha annak mondanának kedves énekeket. A csipke pedig egyre nőtt, szeszélyes, finom czikkzakkjai egyre sokasodtak. Ha elfáradt a munkában, a kezeit nézegette, a párnás, puha, hófehér kezeit, a melyekre egykor annyi forró esők esett. Simogatta őket, becsezgette, mintha valaki másei volnának és ha közben szeméit a párás hegyek csodálatos koszorújára függesztette, arra, a merre a nyugvó nap bearanyozta őket, lelkeben a múlt járkált halk lábbal, settenkedve és néha nehéz, nedves gyöngyöket lotton a szeme szögletébe.

És mert soha a szobából ki nem mozdult, a házuknál pedig férfi, az orvoson, meg a béresen kívül meg nem fordult, a ruházata semmi gondot nem fordított. Egyre a régi rövidnyakú, sonkatájú, sima kis derekat hordta,

a melyekhez annyi emlék fűzte. Ha kikoptak valahol, megföldözta őket, de újat nem vett és nem csinált magának sok-sok esztendő óta. Oszülő haját simára fésülte és hátul egy vastag varkocoban összehúzta; azt is tükröz nélkül. Csak a kezeit ápolta állhatatosan és néha órákig elmézte őket az alkony gyöngye világánál, a mikor a munkát már megelégette.

Változás csak akkor történt az életrendjében, a mikor Jusztin egyszer azzal a hírrel lepte meg őt, hogy a húguk, Júlia, bizony már kinőtt a véka alól, illenék már elvinni a színházba, bálba, annál is inkább, mert kéroje is akadna. A kőfaragó Trieber a mult vasárnap, templom után, nagyon világos czélzásokkal ejtett el, a fiatalok pedig szintén nem idegenkednek egymástól. És lehet, hogy Trieber is a közeli napokban, a fiával együtt látogatába jön.

Krisztina e hír után sok éjszakán kereszttul nem aludt és reggelenként hosszasan üldögtelt a tükröz előtt. Szűkrezabott kis életét mérlegelte és ösztinét sajnálni kezdte magát. Valami homályos tudata az elmúlt és czéltalanul, eseménytelenül elszivárgott éveket mindig megvált benne. De az élete ürességét még soha ilyen fájdalommal nem érezte. És gondolkodni kezdett az örömről és a fájdalomról, a mikben már oly régóta nem volt része, hogy ez alatt szinte elfelejtett élni. És megrendült. Kis, fonyadt teste is megrázkódtott belé, sikoltani szeretett volna és a régi csökök és ölelések fakó emlékei újra áttűzsedtek a lelkében.

Jüliát, a kivel eddig ép oly keveset törődött, mint saját magával, e naptól fogva irygelni kezdte. Irigyelte tizenölczévés testének friss, illatos ifjúságát, ruganyos keblét, gömbölyű tagjait, arca rózsáit. Irigyelte a déllezétségét, ringó járását, lábai épségét és azt a sok gyönyörűséget, a mit az élet az ő számára tartogat. Magának kívánta mindezt és úgy érezte, hogy neki több joga van az élet örömeihez az esztelenül eltöközött évek után, mint Jüliának. És harminczöt évvel, öszülő fejjel még egyszer nekikészítte az életnek.

Egy napon megkérte Jusztint, vinné le őt a városba sétálni. Tizenöt éve nem látta már, egyedül talán már el sem igazodna benne. Felvevte ócska mantillját, fejére egy öklömyi kis csipkés-gyöngyös bóbítát kötött és azzal megindultak.

A város zajgott, a kocsi robogtak, az emberek sűrűn, sietve tüntek el előtte. A kirakatok csillogtak és a sok csillogó holmi hivatogtán kinálkozott. Krisztina szédült a sok újdonságtól, szeme káprázott és ezért nemsokára haza kívánkozott.

A sétat nemsokára mindennaposak lettek és Krisztina egy hét mulva már újságokat olvasott és divatlapokban keresgélte új szabások után. Aztán kelméket vásárolt, szabónőkhöz járkált és a kalaposnók boltjaiban hosszasan vitatkozott egy-egy új forma fölött. Már a haját is sütötte és a különféle töltelekkel órák hosszát veszködött a tükröz előtt. Hogy elvesztett formáit visszanyerje és fonyadt testét fölfrissítse, orvosi könyveket hozatott és az újságok reklámjai után különféle labdacsokat szedett. Az arcját kenőcsökkel ápolta és tásaságokba kezdett járni. Nagyon beszédes lett és Júlia férjhezmenetele után maga is sokszor hívott vendégeket.

A vetőcsévék a régi bánattal együtt pihenni tértek. És a mikor Krisztina azt a kort is elérte, a melyben a nők nagy vattakkal gyömöszkölik tele a fülüket, úgy annyira, hogy az ki is áll belőlük, akkor egy szép hosszúsórú pinesi-kutyát is szerzett magának. A férfiakat most még gyakrabban szidta és szíve melegt a pinesi-kutyára pazarolta. Minden reggel megfürösztötte, különféle takarokba öltöztette és délen a legjobb falatokat juttatta neki. Aztán zsinórra kötötte a pinesit és úgy biezgett utána a korzón, czifrán kiöltözve, derekát ringatva. Az emberek mosolyogva fordultak utána, de Krisztina e mosolygásokból semmit sem olvasott ki és meg volt elégedve élete folyásával.

A GÖRÖG KIRÁLYTRAGÉDIA.

Meghalt életének legboldogabb napjaiban, miután szinte ötven évig viselte fején a hellének töviskoronáját. Meghalt tragikus módon, orgyilkos kezétől, miután egy élet becsületes, de hiúnak látszó küzdelmei után végre elérte, a mire sok érdeme volt, de a mit már nem is remélt: fogadott népének ünnepló szeretetét. I. György görög király életének tragédiája ez.

Időgen volt országában, mikor királyvá választották, most ötven éve, 1863 márczius 18-ikán. S ifjúkorának ragyogó üdőségével, de szívében a férfi komoly gondjait rejtve, lépett Hellasz földjére 1863 november 2-ikán, 18 éves korában. IX. Keresztély dán király másodsülvött fia volt s a német hangzású Vilmos nevet kapta a keresztségben. Boldogtalan ország trónjára lépett. Az egész görög közelet egy szörnyű fejtelenség képét mutatta. Alattvalói nem sokkal azelőtt kergettek el a trónról a felszabadult Görögország első királyát, a ki szintén idegen veréből származott: Ottó bajor herceget. A dán királyi szerencsésébb auspiciumok közt lépett az uralkodásra, mint elődje: értékes ajándékok hozott magával nemzetének, a gyönyörű Jón szigeteket. Ezt partfogójának, Angliának köszönhetően, mert megfelelt a brit világbíródalom középtengeri érdekeinek, hogy jólában eljen Görögországgal. Thessaliának az anyaországhoz való csatlósát is György király okos politikájának és két világhatalom támogatásának köszönhetően a görögök. A minek az volt a legfőbb rugója, hogy királyuk szoros családi kötelekbe léphetett az orosz és az angol uralkodó-családdal, feleségül véve 1851-ben Konstantin nagyhercegrenek, II. Sándor orosz császár testvéröccsének legidősb leányát, a ropantul gazdag Olga nagyhercegnőt, s két nőttestvéreinek szerencsés házasságával sógorságba jutva az akkori trónörökösökkel, ki utóbb mint III. Sándor császár a minden oroszok császára,

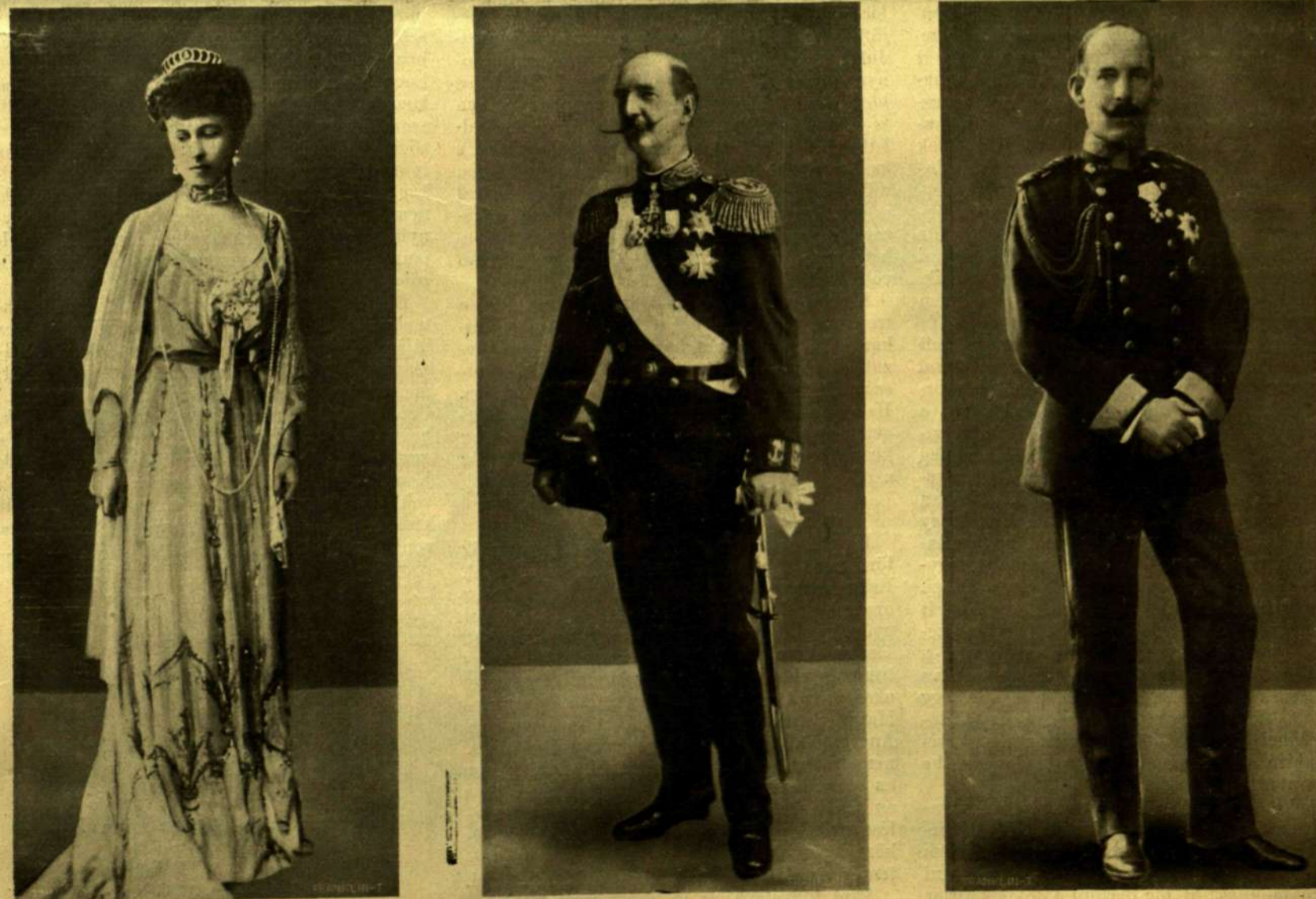
és az akkori walesi herceggel, ki Viktória királynő halála után, mint VII. Edward, Anglia királya lett.

György király arról álmódott, hogy személyes helyzetével, de uralkodói munkájával is, boldoggá és nagygyá fogja tenni Görögországot. A felvirágzás jelei nem is hiányoztak. Az ország területe az ujjonnan megszerzett szigetekkel megnövekedett s lakóinak száma, mely Ottó király idején nem volt nagyobb 1.100.000-nél, az ő uralkodása alatt 2.700.000-re emelkedett. A király ennél is többet akart: ki akarta elégiteni népének forró vágyát, hogy Krétát, a Középtenger legszebb, legértékesebb, regés szigetét az anyaországhoz csatolhassa. De a szerencse most ellene fordult s e csapással együtt járt, hogy elfordult tőle népének szeretete is. Az 1897. évi háború szerencsétlenül végződött Görögországra nézve, mert északi határán területi veszteséget is szenvedett, az ország pénzügyei végzetes lejtőre jutottak s a nép mind e balsorsért a királyi családot s első sorban a megvert hadsereg fővezérét, Konstantin trónörökösöt okolta. A dinasztia megrendült állását nem erősítette meg újra az sem, hogy a meg nem hódított Kréta főkormányzója, II. Miklós császár támogatásával, a királyi család egyik tagja, György görög herceg lett. A szerencsétlen háború, a vereség a krétai kérdésben s az az el nem tagadhó tény, hogy a görög kormány elmulasztotta erőssé tenni a hadsereget, hogy felkészülten várja a leszámolást Törökországgal, az évek során annyira megnövelte az elkészítést és elégtelenséget nemcsak a népből, hanem a hadseregben is, hogy négy évvel azelőtt, az 1909. év nyarán katonai forrongás tört ki az országban, mely a királyi család tagjainak s első sorban a szigora miatt nem kedvelt trónörökösnek a hadsereg vezető állásából való kirekesztését követelte.

György királyt mélyen lesújtotta ez a mozgalm, melynek éle világosan a dinasztia ellen fordult. S a király kezdett megbékülni a trónról való lemondás gondolatával. «Fiainak a hadsereg soraiból való eltávolítása — mondotta akkor — egyértelmű volna nemsok az alkotmány megsértésével, hanem a dinasztia megbántásával. Minden görög embernek joga van élethivatást teremteni fiai számára; menyívvel inkább van erre joga a királynak.» És elkészítette tette hozzá: «Lemondok s elhagyom egész családommal együtt Görögországot! Nem jobb-e nyugodtan oltani meg így a kérdést, hogy a nép új királyt választhasson, kinek talán jobban kedvez a szerencse, mint nekem?»

A királyi család hercegei végre is engedtek a közhangulat parancsának és kilétek a hadsereg kötelékéből, első sorban a trónörökös, Konstantin herceg, egy derék, határozott jellemű, német nevelésben nagyra nőtt férfiú, a német császár testvérhúgának férje. A hercegek visszavonultak s a dinasztia megmaradt. De jöttek a balkáni zavarok, s mult év őszén kitört a háború Törökország és a balkáni szövetség között királyságok közt. És Konstantin trónörökös, a pártai herceg, a görög seregek élére állt, és győzött; meghódította Szalonikit, a szép Epirusz nagy részét, Janinát — s a görög nép szeretete fölhevült a jövővény dinasztia iránt, a trónörökös népszerűségben úszott, s a király boldog volt. Oly boldog, hogy Janina megvétele után így kiáltott fel: «Most már boldogan halnék meg!»

Es boldog volt halálának pillanatában, mert a nem várt golyó egyszerre firta át szívét s homályosította el eszméletét: nem tudhatta meg, hogy mindvégig fején hordotta, mikor már nem is érezte, a hellének töviskoronáját. Mert halálát is népéből sarjadt orgyilkos kezétől vette.

Középen I. György, volt görög király, a ki mint dán herceg került a görög trónra és a kit márczius 19-én orgyilkos módon meggyilkoltak az általa meghódított Szalonikiben. Mellette fia, Konstantin, az új király, ki annyira népszerűtlen volt egy időben a hazájában, hogy a hadseregéből is ki kellett lépnie, de a melynek a mostani háborúban élére állt. Balról Zsófia, az új királyné, a német császár húga.

MIÉRT TÖRT BE A KLAPKA-LÉGIÓ MAGYARORSZÁGBA?

- VÁLASZUL HALÁSZ IMRE ÚRNAK -

ÉS KLAPKA SZEREPE A TÖRÖK-OROSZ HÁBORÚBAN.

Halász Imre most megjelent «Bismarck és Andrássy» című munkájában fölveti azt a kérdést, hogy miért tört be a Klapka György vezérlete alatt álló magyar légió Magyarországra? Mert hiszen a mikor ez történt, a fegyveres betörésnek semmi praktikus eredménye nem lehetett. Klapka 1866 július 30-ikán indult el csapatával Orlauból s augusztus 3-ikán érkezett meg a Trencsén megyében fekvő Turnovka nevű faluba. Az osztrákok pedig már július 22-ikén megkötötték a poroszokkal a fegyverszünetet, s július 26-ikán megállapították a nikolsburgi békeponozásokat is, melyeknek alapján aztán a végleges békét megkötötték. Világos tehát, hogy bármint fényes hadi eredményeket ért volna is el Trencsénben egy aránylag kis — alig 2000 embert számláló csapat — annak semmi lényeges kihatása nem lehetett volna többé se a két állam közötti béke, se pedig Magyarország sorsának szempontjából. Tisztán átértezték ezt maguk a légió főtisztjei is, s az indulás előtt megtartott haditanácsosan magát Klapkát és az egyetlen Komáromy György ezredest kivéve, valamennyien a vállalat ellen szavaztak. Halász Imre úgy hiszi, hogy Klapka talán Bismarcktól kapott oly üzenetet, mely őt «megfoghatatlan» elhatározásra bírta, mert máskülönben «hihetetlennek látszik, hogy ez a tapaszalt hadvezér egyenesen Hübeler Balázs módjára indult volna neki egy ily vállalkozásnak.»

Mi volt tehát az elhatározás oka? Ebben a kérdésben megadhatom a felvilágosítást úgy, a hogy azt magától Klapka György tábornoktól hallottam.

Megjegyzem, hogy a tábornokkal utolsó éveiben igen élénk összeköttetésben állottam. Tevékeny részt vettem utolsó nagy vállalatában, melyet a bukaresti orosz követnek tiltakozása tett lehetetlenné, s én bírtam rá utolsó konstantinápolyi útjára, mely a szultán környezetének kapzsúsága következtében nem vezetett eredményhez. Volt idő, hogy a tábornok csaknem naponta felkeresett lakásomon, megtanácskozta velem kisebb-nagyobb terveit, s elpanaszolta még élete nyugós kiciségeit is, melyek sokszor bántották, s melyeket nehezen hordozott. A bizalmas viszonyunk, mely köztünk életkorunk különbözősége dacára keletkezett, köszönhetem, hogy multjának sok emlékét közölte velem, s a légió történetét elmondotta. A mi a Trencsénmegyébe való betörésre vonatkozik, az élénk emlékezetemben maradt s csaknem szószzerinti hűséggel tudom elmondani.

A légió működése eleitől foga úgy volt kontemplálva, hogy mikor Klapka csapataival Magyarországra hatol, akkor itt, az egész országban egyszerre talpra áll a felkelés. Ezt a felkelést itthon élő hazafiaknak kellett előkészíteniük, a kiknek titkos bizottsága állandólag összeköttetésben állott az emigránsokkal, nevezetesen Kossuthal és Klapkával. 1866 júliusban Klapka azt a tudósítást kapta hazuról, hogy itt már minden elő van készítve, s hogy száz-ezren fognak fegyver alá állani, mihelyt fegyveres csapat élén az ország határát átlépi. Egyik gyülekezési helyül Zsolna környéke lett megjelölve; annak vidékén — a jelentés szerint — már is sok ezren várják a jelszót, a kik áruhában, munkát és szolgálatot vállalva tartózkodnak elsősorban a falvakban s van egy nagyobb fegyverraktárunk is elrejtve egy erdőben. A helyszínen állítólag egy trencsénmegyei szolgabíró áll az ügyek élén, a ki teljesen be van avatva a dolgokba.

Klapkát ezeknek a Trencsénmegyében várakozó hazafiaknak sorsa aggasztotta. Attól tartott, hogy nagyszámú idegeneknek tartózkodása a megye területén előbb-utóbb fel fog tűnni a hatóságoknak, ki fog derülni a dolog s akkor sok jó hazafi életével fizet. Egyik oka a Trencsénmegyébe való beütésnek ehhez képest az volt, hogy ezeket a reá várakozó és az ő jövőtelére számító elemeket magához vegye és őket a hatóságok tildözése elől elvonja. Ezért hatá-

rozta el magát a betörésre, dacára annak, hogy a béke preliminarék már alá voltak írva.

De volt más oka is. Még pedig a Klapka kényes természetét érintő pénzkérdés. Bismarck nobilisan gondoskodott a légióról. Nemcsak felszerelését, ellátását és zsoldját fizette a porosz állam, hanem a szervezésre is adott másfél millió tallér készpénzt. E pénzt nem Klapka kezelte. (Később az elszámoláskor egy halálos kimenetelű párbaj keletkezett belőle.) De Klapka erkölcsi kötelezettséget érzett az iránt, hogy meg is szolgálják a pénzt, ha elfogadták. A légió szervezése csak a háború utolsó napjaiban lett befejezve. Július 26-ikán tették be a csapatok az esküt. Eddig tehát alkalmuk sem volt reá, hogy valami hadi tettet végbe vigyenek. Ez bántotta Klapkát. «Kiegészítve volna a szemem, — mondotta — ha valaha Bismarck elé kerültem volna, s úgy mult volna el a háború, hogy kardomat se húztam ki a hüvelyéből. Tisztában voltam vele, hogy az osztrákok az első fára akasztanak, ha kezeikbe kerülök, mert hisz fegyverszünet idején törve be az országba, se én, se csapatom nem állottunk a nemzetközi hadijog oltalma alatt. Mindazonáltal meg kellett közelednem a vállalkozást, ha csak nem akartam szegyenkedni egész életemben.»

A ki ismerte a tábornok érzékeny, sőt gyermekiesen szegénylős természetét, az el tudja képzelni, hogy milyen nagy lelki nyomás alatt hozta meg elhatározását.

Trencsénmegyébe érve az ezreke menő fölkelőknek nyomát se találta Klapka. A megnevezett szolgáiról jelentkezett, jó hazafinak is bizonyult, de semmiféle tudomással sem bírt róla, hogy a falvakban idegenek várják a felkelést. Csak papíron léteztek ők is, az erdőben elrejtett fegyverek is.

Halász Imre megjegyzi, hogy «mintegy leicsinylőleg többször mondatott, hogy lám bejött Klapka, de a magyar nemzet nem mozdult.» Szerinte azonban ez «semmit sem bizonyít» mert Klapka a nikolsburgi békekötés után egy héttel jött. Szerintem azonban ez igen is sokat bizonyít. Mert a felkelést előbb kellett itthon befejezni a megállapodások szerint, s az egész nemzetnek talpra kellett volna állania, mihelyt Klapka megjelenik. Ő azzal a tudattal is jött, hogy Trencsénben készen várják a katonailag organizált csapatok. Ilyen tudósításokat kapott hazuról. Ebből pedig egy szó sem volt igaz.

Klapka a maga személyére le is vonta a trencsénai tapasztalatból a konkvencziát. Mikor a kiegyezés után hazajött, nem csatlakozott ahhoz a politikai-párthoz, a mely az ország függetlenségét vette fel programjába. Hanem, — ő, a ki egy egész életen át a függetlenségért küzdött, s a ki azt fegyveresen kivívni is kész volt — egész őszintén elfogadta a 67-iki kiegyezést. ■

Klapka személye előtérben állott egy másik történelmi ügyben is, melyet Halász elbeszél. Értem azt, hogy miért nem vonultak be az oroszok 1878-ban Konstantinápolyba, holott győzelmes csapataik ott állottak a kapuk előtt? Halász elmondja, hogy az oroszokat Konstantinápoly elfoglalásában a rastadi egyezmény akadályozta, melyet 1877-ben kötöttek Ausztria-Magyarországgal. Megemlíti azt is, hogy gróf Andrássy Gyula ebben az egyezményben bizva, nem hitte el a hírt, mikor közölték vele, hogy az orosz bevonulás mégis megtörtént. Ehhez az előadásához hozzá tehetem Klapka elbeszélése után azt, hogy gróf Andrássy tényleg is közbelépett, hogy ez a bevonulás meg ne történjék, az állhírt tehát annál kevésbé hitte el.

Mint tudvalevő, az 1877. évi orosz-török háború első hónapjaiban Klapka tábornok csánálta a törökök számára a hadműveleti terveket. A szultán hívta meg e célból Konstantinápolyba, kinek teljes bizalmát bírta. Mindennap megjelent audiencián a nagyrú előtt,

a hol előadta a beérkezett jelentéseket, s javaslatot tett a szükséges intézkedésekre.

A szultán a legnagyobb előzékenységgel fogadta naponta Klapkát, de az nem jutott észébe, — sem neki, sem környezetének, — hogy megkérdezzék, van-e miből élnie? Klapka meg az ő szegénylősége mellett nem hozta szóba ezt a kérdést. Pedig szegény ember volt. Akkoriban nem kapta még azt a kis nyugdíjat sem, melyet később a magyar kormány részére kiutalt. Kapóra jött tehát számára, mikor felkereste a bécsi «Neue Freie Presse» levelezője, s felszólította, hogy fényes honorárium ellenében írjon lapjának ismertetőket a háború eddig végbement eseményeiről. Klapka nyomban megírta az első ismertetőt, a mely neve aláírásával csakhamar meg is jelent. Ezt felhasználta a saját céljaira az a párt, mely a szultán környezetéhez tartozott, s titkon orosz zsoldot húzott, a mely pártnak Riza-pasa volt a feje. Bevádolták Klapkát a szultán előtt, hogy pénzért elárulja s nyilvánosságra hozza a hadi titkokat. Abban a czikkben csak a mult eseményei voltak ugyan elmondva, de a szultán — amúgy sem értve németül — elhitte a vádat. Legközelebbi napon hidegen fogadta Klapkát, közömbösen hallgatott az előadása alatt, egy megjegyzést sem tett terveire, s szó nélkül szakította meg az audienciát. Klapka Mumir pasához, a főceremóniamesterhez fordult felvilágosításért. Ettől azt a tanácsot kapta, hogy ne menjen többé audienciára, a míg a szultán nem hívja. Másrészt pedig meghagyták neki, hogy Konstantinápolyból ne távozzék.

A háború sorsa szerencsétlenül fordult, mikor Klapka nem folyt be többé annak intézésébe. A szultán ennek dacára se hívatta, csak akkor, mikor már Konstantinápoly falai alatt mutatkoztak az orosz előőrsek. Ekkor arra szólította fel, forduljon gróf Andrássy Gyulához, s általa kérésse meg Ferencz Józsefet, hogy Konstantinápoly elfoglalása ellen tiltakozzék. A szultán nem tudhatta, hogy a rastadi szerződés ez iránt intézkedik, mert ezt a szerződést szigorúan titkolták. S ha ismerte volna is annak tartalmát, nem tudhatta volna, mi-kép magyarázzák annak pontjait az oroszok, nem-e tartanak megengedhetőnek legalább annyit, hogy Konstantinápolyon keresztül vonuljanak a csapataik, mint a hogy hét évvel előzőleg a poroszok tették Párisban.

Klapka vállalta a megbízatást. Akkori konstantinápolyi nagykövetségünk, gróf Zichy Ferencz útján küldötte chifrirozott táviratát gróf Andrássyhoz. (Néhány órai késedelem is támadt, mert Zichy ép valami kirándulásban vett részt.) Gróf Andrássy elmondotta később Klapkának, hogy Ferencz József ő Felsége honorálta a szultán kérését. Tiltakozott az oroszoknak Konstantinápolyba való bevonulása ellen. Ez volt egyik oka, hogy Törökország hozzájárult később a berlini kongresszusnak Boszniára vonatkozó határozatához. H.— P.—

SZÉP ASSZONY.

Ilyen fehérek mind az elmenők...
(Hogy ennyi szépség semmivé enyészhet!)
Beezézi szemmel az egész fedélzet
És némán hódol szépsége előtt.

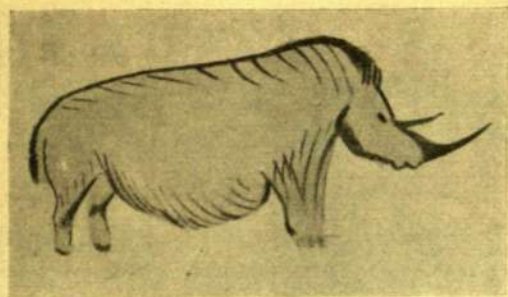
S ő csak mereng a távol habokon.
A gózhajó fehér korlátain túl,
A messzeséget nézi — (oda indul!) —
A végtelent, mely véle már rokon...

A lázban égő mély szempár alatt
— Mint halvány rózsza gyenge porcellánon —
Csalékony és beteg hajnal hasad.

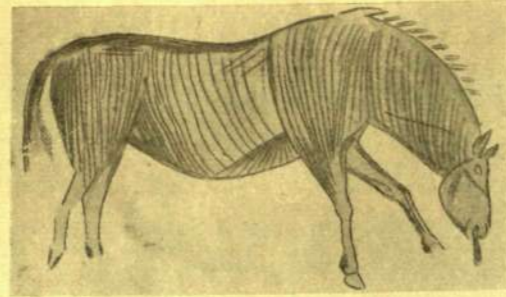
Elbúcsuzik majd, mint egy könnyű álom.
— Parfómje még egy percze megmarad,
S Lussin szigetén pár parányi lábnyom —
Réley Tivadar.

SZÉKELY TIPUSOK. — Márton Ferenc rajza.

Festett rinocerosz-kép a font-de-gaume-i barlangból.

Barlangfalba vésett vadló (zebra?) képe a marsoulas-i barlangból.

Diluviumi falfestmény a niauxi barlangból.

ŐSKORI ÁLLATOK RAJZAI A TÖRTÉNET ELŐTTI IDŐKBŐL.

Az a néhány állatkép, a melyet e hasábkon bemutatunk, bizonynyal érdekesebb dokumentuma az emberiség történetének, mint sok minden, a mi az egyiptomi piramisokból és ősrégi sírokból előkerült. Bizonyosságai e képek annak, hogy művészi érzéke már az őskor, a történelem előtti idők emberének is volt. A rajz korrektsége és erőteljessége kétségkívül fel fog tűnni mindenki előtt, a kinek szeme úgynevezett «zoologiai» látásra képes.

Henry F. Osborn, a nagynevű amerikai geologus véleménye e képekről ez: «Az altamirai falfestmények a paleolit korszak művészetének legnagyobb korszakát képezik. Breuil abbé hibátlan reprodukciókat készített róluk, de azok csak halvány sejtelmeket adhatnak mi-voltukról. Ez a barlang ugyanolyan jelentőségű a paleolit művészetére nézve, mint a mairi Prado-ban.»

Első tekintetre látható, hogy ezek a képek régen, évezredek előtt kihalt állatfajokat ábrázolnak. Az akkori ember pedig barlanglakó volt és ezen állatoknak húsával táplálkozott.

Az altamirai barlang Spanyolország és Franciaország határán, a pyrenei hegységben van. Egy környékbeli birtokos, Don Marcelino Sauntuola már ezelőtt harmincz évvel járt benne, de nem ő, hanem kis leánya vette észre először, hogy a sziklafalakon képek vannak. Ezeket bizonynyal nem látta emberi szem évezredek óta. A barlang keskeny bejáratán beszűrődő gyér világosságnál nem lehetett azonnal kivenni, hogy a képek mit ábrázolnak. Don Marcelino abba volt elmerülve, hogy ásogatta a barlangban levő földtalajt, a melyből kavicsok kerültek elő, majd az itt-ott elszórt csontokat vizsgálta, a mikor leánykája hirtelen megszólalt: «Bika!» Az apa gyertyákat gyújtott és nagy csodálkozással szemlélte a képeket, a melyek azóta világhírűekké lettek Emile Cartailhac és Henri Brieul abbé ily című munkája által: Az altamirai barlang.

A felfedezés azonnal köztudomású lett ugyan, de a képek csak nemrég kerültek a nyilvánosság elé. Harlé tanár ugyanis, a francia akadémia tagja vizsgálat alá vetette a képeket s ekkor kitért, hogy egy vékony enyvréteg van rajtuk, a mely minden kétséget kizárólag későbbi korszakból származik. A képek paleontológiai értékét ez a körülmény nagyon leszállította volna, ha szerencsére nem találnak a barlang mellékfolyosóiban hasonlókat, de idegen réteg nélkül. A folyosók falait ugyancsak állatképek tarkították, köztük mammutok képei is, kétségtelen bizonyosságul a képek valóban ősrégi származásának.

Elképzelhetni, hogy a történelem előtti idők emberének nem volt könnyű dolga ezekkel a

festményekkel, miután az Altamira-barlang, mint említettük, sötét. Valószínű, hogy az ősember sötétben ép úgy nem tudott festeni, a mint nem tud a mai ember még félhomályban sem. Már pedig úgy Don Marcelinonak, valamint azoknak, a kik később a barlangot látogatták, hatalmas gyertyákat kellett gyújtaniok, hogy láthassanak a falakon valamit, ezenkívül vigyáznok kellett arra is, nehogy a gyertyák füstje a képeket belepje, ép úgy, a mint belepte az évezredek előtti tűzhely maradványait is, a melyeket a barlangban

Vaddisznó képe. A festő más helyzetben fejezte be, mint a hogy elkezdte.

Nőstény szarvas, 2-20 méter hosszú. A háttérben bőlény.

Ló, 1-60 méter hosszú. A képen egy nőstény szarvas körvonalai is láthatók.

szintén felfedeztek. Csupán e maradványok vizsgálata után állapíthatták meg a tudósok a feltevésnek valószínűségét, hogy a történelem előtti ember lámpájában állati olajat használt, valami olyanfajta zsiradékot, a minőt még ma is találunk az eszkimóknál. Az ilyen lámpák nagy világosságot terjesztenek és igen csekély a füstjük.

Fennmarad azonban a kérdés: mért választották az őskor művészei műteremnek sötét barlanglakásukat, és mért nem festettek künn a szabadban, a hol a napvilág is segítségükre lett volna? Erre a kérdésre a felelet összefüggésben áll a falfestményeken látható alakok rajzával. Először is: ezek az alakok nem úgy vannak csoportosítva, mintha velük a falakat dekorálni akarták volna. Ellenkezőleg: egyenként állanak, minden művészi hatásvadászat nélkül, bár viszont némelyiknél a háttér egyenetlenségei is fel vannak tüntetve. Ezenkívül némely alakot sajátos vonalak vesznek körül, s ezek a képek bizonyos relief-szerű kinézést adnak. Mindezt egybevetve azt kell következtetni, hogy a festmények nem a művészet szeretetéből származtak és céljuk nem az volt, hogy az évezredek előtti Rafaelek zsenialitását hirdessék, hanem — készültek pusztán szórakozásból, vagy azért, hogy legalább ilyen módon legyen valami az éléskamrában. Sem a barlangban, sem ennek elágazásaiban nem találtak olyan képet, a mely nem ehető húsú állatot ábrázolt volna és a talált csontok is csupán ilyen állatok maradványai.

Hogy minő festő-műszereket használt a paleolit ember az ő munkájához, erre természetesen csak következtetni lehet. Bármi volt is a színező anyag, valószínű, hogy porrá tört kőből készült habarcsba keverték és ezt lapos kövekkel simították finomra. Minthogy pedig az olaj hiányzott, e helyett állati zsírt használtak, a palettát pedig szintén egy állat koponyája képezte. Eset gyanánt a primitív festőművész valószínűleg erősebb madártollakat, papálczákat volt kénytelen használni, a melyeket a végükön összeragott.

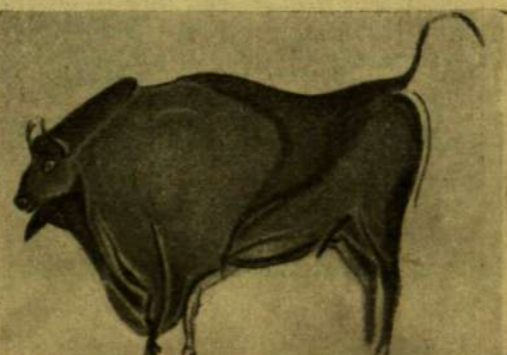
Ezekről a falfestményekről szóló ismertetéseket eleinte nemcsak kételkedéssel fogadta a tudomány, de még a tudósítók jóhiszeműségét is kétségbe vonták. Csakhamar azonban el kellett hallgatnia minden kételynek. Az altamirain kívül egy egész sor olyan barlangot fedeztek fel egymásután, melyekben évezredek óta nem járt ember (egy részüknek bejárata is be volt emolva), a melyeknek falát őslátnak rajzai díszítik. Ma 45 ilyen barlangot ismerünk már. Van köztük olyan (a combarlesi), melyben egy mamuth; s egy másik (a font-de-gaumei), melyben egy rinocerosz rajza látható. Bizonyos, hogy az a franciaországi ősember, a ki e rajzokat készítette, élve látott mamuthot és rinoceroszt. Évezredek előtt kellett tehát élnie.

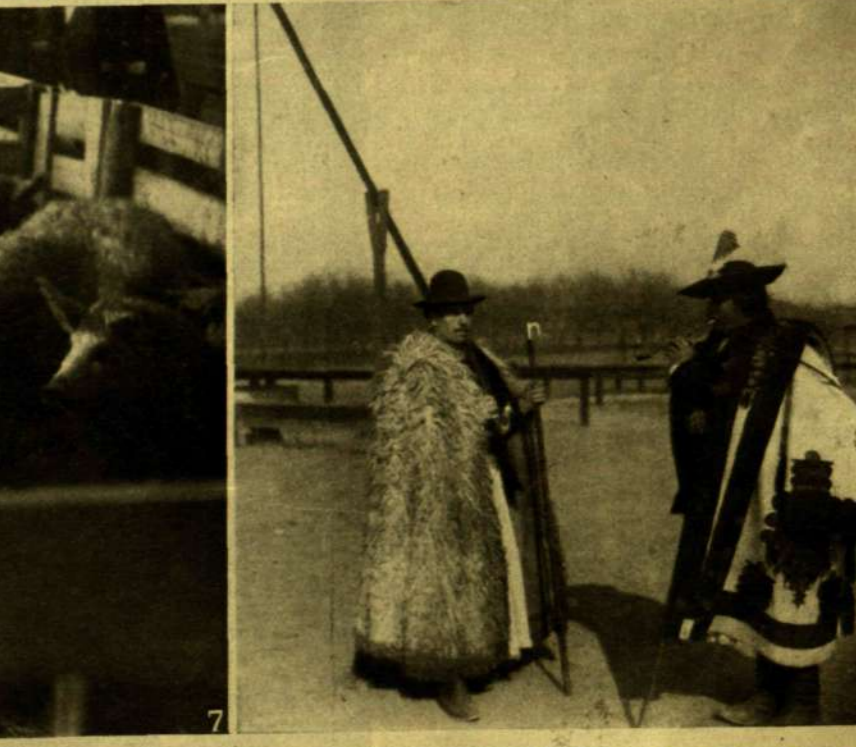
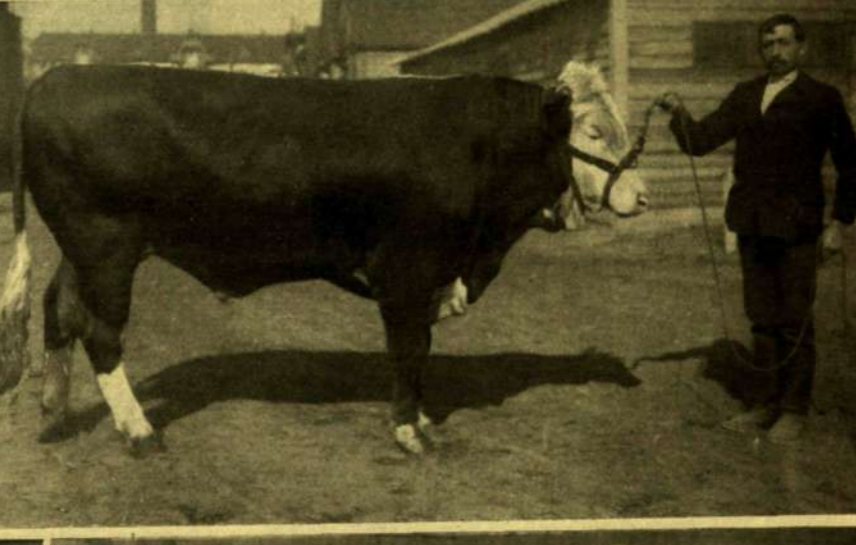
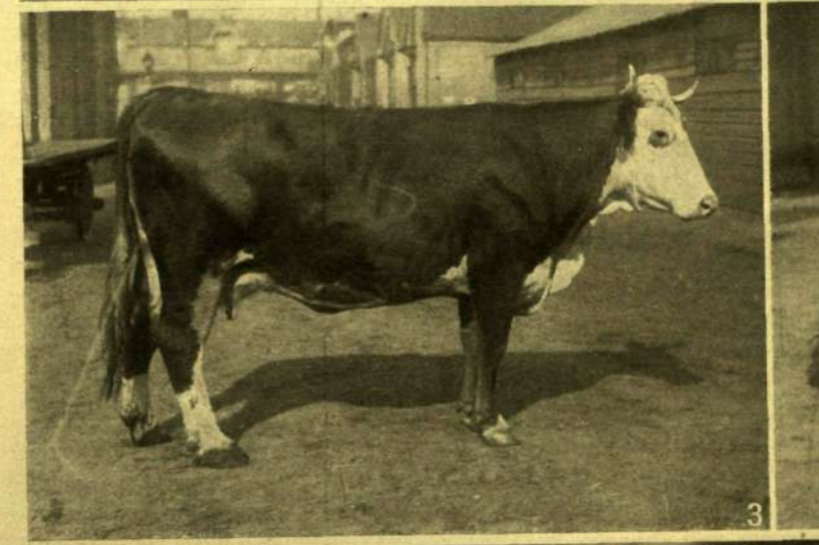
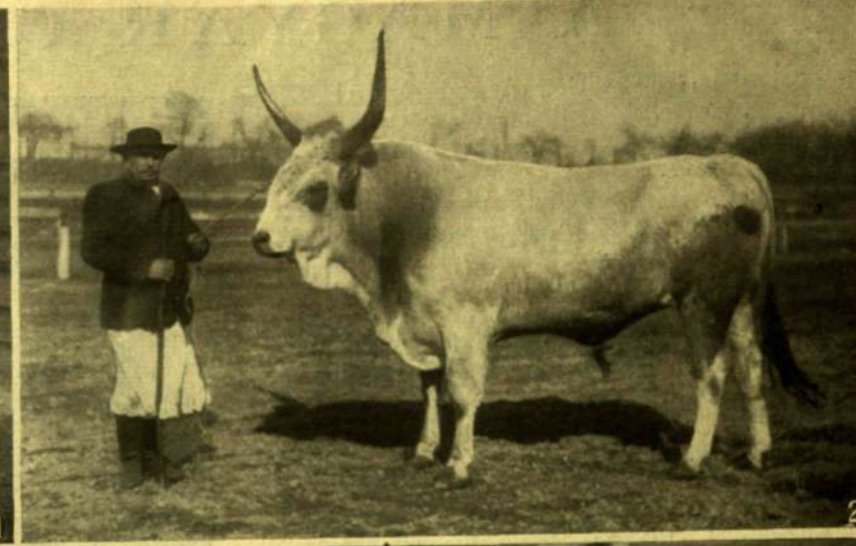
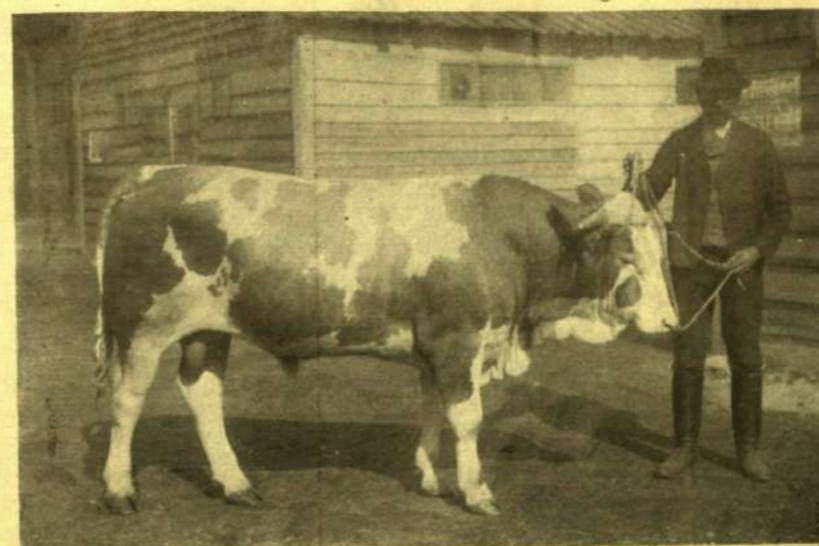
Bőlény, 1-50 méter hosszú.

Mamuth.

Európai bőlény, 1-50 méter hosszú.

1. Tizennégy hónapos bika, simmenthali-bonyhádi keresztezés. — 2. Három éves magyar fajbika. — 3. Nyolcz éves berni fajtehén. — 4. Két éves berni fajbika. — 5. Kosok. Elektoral-negretti faj. — 6. Hat éves simmenthali fajtehén. — 7. Sertések. Lincolnshire-mangalica faj. — 8. Bugaczi pásztor és nyírési kondás.

A MAGYAR CZIFRASZŰR.

Népünknek csak még ezelőtt egy emberöltővel is nem volt kedveltebb ruhaneműje a czifraszűrnél. Népdalaink egy ruhadarabot sem emlegetnek gyakrabban, mint éppen ezt. Sajnos, ezen felette ősi és minden ízében magyar ruhaneműt maoholnap csak a népdalokból, közmondásokból fogjuk ismerni s azon néhány példányból, miket egyik-másik múzeum őriz. Nemcsak azért kell sajnálnunk a szűr gyászos elmulását, mert népünk viselete szegényebb lett egy festői darabbal, hanem főként azért, mert a czifraszűr a magyar ornamentikának elsőrendű kincséből hiányzott.

BAKONYI PÁSZTOR CZIFRASZŰRÉBEN.

polgárság is széltere viselte, de a ki legjobban megfizette az árát, az a betyár volt. Ezek számára a szűr selyemmel híméztek a szürszabók, a piros posztó helyett piros bársonnyal szegték és borították, sőt hüllésnek is piros selymet használtak. Drága is volt abban az időben a czifraszűr, a mint a nóta mondja:

„Czifra szűröm Beszperémbe vettem,
Érte harmincz forintot fizettem,
Mikor azt a nyakamba teritem,
Még az angyalát is elkeritem!”

Harmincz pengő forint nagy pénz volt abban az időben. Még számadó pásztornak sem volt annyi fizetése esztendőn át sem. Czifraszűre pedig még a bojtárnak is volt. Nem minden alap nélküli volt nemes Veszprém vármegye azon sejtelve, hogy a szűr árát bizonyosan bűnös uton teremtik elő, ezért a vármegye közgyűlése 1825-ben kimondja, hogy a czifraszűr, mely kétségtelen előidézője a felettébb való tetemes tolvajságoknak, örökre eltiltatik s a járási szolgabírák utasítatnak, hogy a hol ilyen szűr található, haladéktalanul kobozzák el. Egyáltalán hasonló közbiztonsági intézkedésre hívja fel a szomszédos Vas-, Zala- és Somogy vármegyéket is. Ez a kemény statutum ugyan nem irtotta ki a czifraszűrt, mert tudomásunk van róla, hogy még a Bach-korszakban is a zsandárok késsel vakarták le a czifraszűrt a pásztornok szűrérel.

Az Alföldön még a hetvenes évek elején is igen szép szűröket csináltak. Egy czifraszűr elkészítése esti gyorskezü legénynek hajnali négy óráig kilencz óráig folyton dolgozva kilencz napig tartott s ezért a munkájáért teljes ellátáson kívül a mestertől húsz krajczár napi bért kapott. Voltak azonban olyan remekbe készült munkák, melyeknek a szürszabó parasztját nem hagyott, az ilyen szűrök hónapokig készültek. Természetesen egy mesternek sok legénye dolgozott, másként nem győzte volna a munkát. A hetvenes években leghíresebb volt a Nagy Sándor műhelye Nagyváradon, a ki 80 segéddel dolgozott.

A czifraszűr megölője a varrógép lett. Mihelyt divatba jött, mindjárt meghonosult a színes posztóval való díszítés technikája. Ekkor jöttek divatba a széles posztószegés és a posztóból kivágott virágok s a szürszabók régi hímzett virágai, a rózsák, szegfű, tulipán, lefelejt, rózsalevél, tölgyfalevél, rozmaring nasanként lemaradtak a szűrről.

Az alföldi szűrök díszítés tekintetében különböznek egymástól. Legrégibb típusa a debreczeni szűr, melynek összes hímzése a két oldalra koncentrálnálódik. A magyar ornamentika szempontjából igen érdekes a bihari szűr, melynek virágai szétszóró foltokban jelennek meg. A bihari szűrnek posztóból metszett virágú változata is van, mely a nyolczvanas években átment Erdélybe is, hol addig a czifraszűr nem viselték. A nagykún szűr inkább a szélein híméztek, s főleg élénk színűk és szép pávatollszírványos csattjaik miatt érdekesek. A hajdúvárosokban főleg a fekete szűrök divatoztak, rendszeren barna posztóvirággal és barna hímzéssel készültek. Borsod megye is egyik főfészke volt a szép czifraszűröknek. Észak-Borsodban sötétebb virágú, délen a matyóknál élénk színűt szerettek. Legzifrábbak voltak az egri szűrök, melyeket olykor nemcsak teli híméztek, hanem még gyöngyöt, apró tükröket is varrtak rájuk.

Nemzetiségeink közül csak a tótok vették át a szűrt, az ő közvetítésükkel a morvákhöz is átjutott. Most legújabbban az oláhság is kezd átvenni s talán századok múltán még nemzeti ruhadarabjukká lesz. Ez annál is könnyebben megtörténhetik, mert a czifraszűr a magyarságnál már majdnem teljesen letűnt s az itt bemutatott utolsó hirmondókat a Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztálya csak nagy fáradozások árán tudta megmenteni.

Dr. Györffy István.

HAJDUSÁGI FEKETE CZIFRASZŰR.

DEBRECENI SZÜR SZABÓMŰHELY.

DUNÁNTÚLI JUHÁSZ-SZÜR.

A MAGYAR CZIFRASZŰR.

1 Egeri czifraszűr. — 2 Borsodmegyei szürviselet. — 3 Hajdusági posztóvirágos szűr. — 4-6. Régi bakonyi pásztorszűr. — 5. Dunántúli posztóvirágos juhász szűr. — 7-9. Régi nagykún czifraszűrök. — 8. Hortobágyi pásztorszűr. — 10. Újabb divatú biharmegyei és kalotaszegi szűr típus. — 11. Mezőkövesdi matyók czifraszűrben. — 12. Régi borsodi czifraszűr.

KLASSZIKUSOK AZ OPERAHÁZBAN.

GLUCK, MOZART, BEETHOVEN.

Klasszikus — azaz példaszzerű, megtámadhatatlan értékű, régi, de örökéletű — szépséget élvezni: ünnepe a léleknek. Nem is való mindennapi táplálékul; még a műveltebb lelkek sem mindig egyaránt fogékonyak rá: a költészet vagy a festőművészet legszebb, de régi műveitől olykor úton fordulunk el. A tolmácsolás művészet pedig — tehát az előadásra szoruló: a színmű, a zene — akármilyen klasszikus, remek: teljes fölemelő hatását csak méltó előadásban érheti el. A Magyar Királyi Operaház, mikor márczius közepére klasszikus művek sorát hirdette: hallgatólag is beleértette az előadások magas színvonalát. Hogy ezt az ígéretet beváltotta, az minden nézőjének, hallgatójának ép úgy, mint a szép előadások mindegyik tényezőjének, örömeire szolgál.

Történeti sorrendben a megszólaltatott klasszikus zeneköltők elsje: Gluck Kristóf; a jövő év nyarán lesz 200 éve, hogy született, de majdnem 50 éves volt már, mikor a színházi zenét, az operát reformálta: szívhez szóló, magával ragadó zenét alkotott az akkori olasz divatú, énekvirtuozitás hatására számító áriák és gége-tornáztató futamok helyett. De hatalmas reform-eszméi még aligha születtek meg, mikor a bécsi, illetőleg schönbrunni udvari élet kellemesebbé varázsolására apró színpadi idillekhez, ú. n. pástorjátékokhoz írt zenét; igaz, hogy ezekben nem is dolgoznak nagy, lobogó szenvedélyek, sőt a színpadon megjelenő pástorjépen olyan selyemruhás, hajporos, ecizomás, mint a főurak — tehát egészen stílszerű dolog, hogy zenéjük is olyan kisserű, de diszes, formás és édes, előkelően fölületes, de választékosan, csinnal, művészettel kidolgozott, gyönyörködtető. A nálunk most bemutatott *Május királynője* is ilyen kecses, bájos zene (14 különálló dallam); valószínű, hogy nagyobb részének nem is Gluck a szerzője, de bizonyos, hogy mindegyik egykorú, egy izlésű

és egyöntetűen van az újkori zenekar számára feldolgozva (ez *Fuchs* János bécsi udvari operai karnagy érdeme). Illik is a szöveghez, mely azon fordul meg, hogy Helént, a pástorlányt, hiába ostromolják gazdag urak: őt szíve visszavonja Philintehez, a pástorhoz; boldogsága tetejébe még királynőül is választják a tavasz ünnepére. — Az egyfelvonásos, eredetileg francia szöveg a híres Favart műve volt, de *Kalbeck* Miksa, kedves német költő és neves bécsi zenetudós, alaposan átdolgozta; az ő szövegkölteményét *Kostolanyi* Dezső fordításában olvassni gyönyörűség — de énekek hallani sokszor kinos: például, mikor Lisette ezt énekli:

És a láng nagyra nőtt,

Itt a hosszuhangú *est* meg *láng*-ot egészen röviden éneklik, a rövid *«a»* névelőt pedig hosszú énekláttal szólaltatják meg, a hangsúly ellen is számtalanszor vét a szöveg; ilyen fordítást nem volna szabad előadásra bocsátani. Ez volt egyetlen, de annál sötétebb foltya a bájos mű kifogástalan előadásának; *Buttykayné Kosáry* Emma (Helén), *Marschalkó* Rózi (Philinte), *Hajdu* Ilona (Lisette), *Hege* Ádám (marquis Monsoupir), *Kerlesz* Ödön (Richard) képességeik javát nyújtották: igaz művészetet.

Mozart, az operaház második klasszikusa, a mindenoldalú zenei lángész, e sorok keretén kívül esik; a ezekben előadott két műve («A varázsfuvola» és «Szótketés a sárailból») nem volt újdonság.

Beethoven egyetlen befejezett ballet-zenéje azonban, a Gluck pástorjátékával márczius 19-én színpadra került *Prométhéus*, mindenképpen újdonság, noha éppen e napokban már 112 éve, hogy hangjai Bécsben először felzendültek. Hatalmas, méltósággal teljes hangok! Igazi Beethoven-zene, bár *Mozart* sőt *Händel*-hatások

mutathatók ki benne. Egy részét, jó tíz éve, a filharmóniai zenekar hangversenyén hallottuk; de ismeretlen részei is a mester oroszlánkmait látatták. Persze azóta a művészet új kifejezőmódokkal gazdagodott, s Wagner *Tannhäuser*-ének Párisban írt mórát, szilaj Venusbarlang-zenéje után túlságosan tartózkodónak találjuk Beethoven épen nem kicsapongó bacchanalját, mikor a földi örömei úrnője, Pandóra ideig-óráig elfeledteti Heraklesszel, hogy az anyagi jó Psyche esdeklésére feldolgozza bilincsből Prometheus, a kit az irigy görög istenek azért sújtottak, mert a nap tüzeből elrabolt egy részt az emberiség javára. A ballet, azaz hogy táncos nőmájáték, eredetileg az európai hírű, Bécsben szerződött olasz *Vigano* műve volt; a közönségnek nem tetszett (sajnálják tőle Beethoven zenéjét), el is kalódott; de fenmaradt az értékes szép zene, s gróf *Bánffy* Miklós kormánybiztos, megbízásából *Bródy* Sándor írt hozzá új, eredeti nőmájátékot. Költői és általában sikerült munkája ugyan nem mindig fedi a zene hangulatát, de a Guerra Miklós balletmester által beantott táncjelenetek olykor még mérsékelten szolgálják a zenét — a szigorú kritika szemében. A bemutató előadás óriási közönség azonban gyönyörködött a bacchansok felvonulásaiban ép úgy, mint *Nirschy* Emilia (Psyche), *Sebesi* Teréz (Pandóra) s a többiek lélekkel teljes játékában és gyönyörű tánczében, valamint a Nemzeti Színházból vendégül jött *Bereg* Öskár lendületes prólog-előadásában, s természetesen Beethovennek hol tragikus, hol játéki, hol csapongó zenéjében. A mellett igen szép látványosság volt a *Prométhéus* három képe, sőt a *Május királynője*-nek színje is: gróf *Bánffy* szép tervezetét *Kéméndy* Jenő művészete és dr. *Hevesi* Sándor rendezése keltették életre.

Kereszty István.

XIV. századból való ajtó-bejárások. — Az udvar. — A ház az Iskola-tér felől.

HÉDERVÁRI KONT MIKLÓS NÁDOR EGYKORI HÁZA A BUDAI VÁRBAN, A FORTUNA-UTCA ÉS VERBŐCI-UTCA SARKÁN.

A SZERELEM AZ ÉN BŰNÖM.

Francozia regény. (Folytatás.)

Dr. JACOBI SAMU.

1837–1913.

Nehéz vesztéséig érte a Budapesti Sakkör-t és vele együtt az egész magyar sakkozó világot. Dr. Jacobi Samu, a kör tiszteletbeli elnöke, különben jónevű ügyvéd, e hó 11-én, hetvenhat esztendőskorában elhunyt. A haldogaltában a régi sakk-gárda előharcosát, a magyar sakkozók nesztorát, igaz büszkeségét vesztették. Dr. Jacobi Samu mozgalmasságát a magyar sakkozók helyet biztosított magának a hazai sakkozás történetében. Jogász korában ismerkedett meg a hatvannégy mező tábla titkaival s nemskára a Pesti Sakkör erős játékosai sorába emelkedett. Első sikerét is itt aratta. Az 1868–69. évi klubversenyen mint első díjnyertes tűnt ki. A mellett mint a *Vasárnapi Ujság* sakk rovattíróje feladványszerzővel is foglalkozott. Erkel Ferencz a kör-vezérférfia benne látta nemzetünk legkiválóbb játékosát. Elvégre a *Szén-Grimm-Löwenthal* triumviratus leténe után sivar korszak következett sakkéletünkben. A magyar sakkozás egén jó ideig magányosan tűndöklött Jacobi Samu neve s csak utóbb tűnt fel *Makovecz* csillaga; utóbbi a sakkozó-társaság versenyén kemény tusa után vívta ki az elsőséget, majd külföldön is dicsőséget szerzett. Vetélytársa nem vágyódott nemzetközi babérok után, inkább a belföldi sakkélet felvirágztatását mozgította elő. Ennek szép példáját adta, midőn a budapesti nemzetközi mesterverseny megrendezését indítványban kimondta. Bár az internacionális küzdortól távol tartván magát, azért Weiss Miksa bécsi mesterrel, a new-yorki torna győztesével páros-mérkőzésben egyenlő eredményt ért el. Időközben a fiatal nemedek nagygyőztesek tagjai is matadorunk hatása alatt fejlődtek s váltak híres mesterré. 1897-ben *Charousek* — dr. *Jacobi* — *Makovecz* — *Maróczy* között olyanféle versenyt terveztek, mint a minőt Pétervározt *Csigorin* — dr. *Lasker* — *Pillsbury* — *Steinitz* vívtak, ámde a négyes match nem jött létre. Ezek után *Charousek* és *Maróczy* fényes szereplése új korszakot nyitott a magyar sakktörténetében. Dr. Jacobi a gyakorlati játéktól visszavonulva, a tehetségek buzditásában, végjátékok elemzésében, élő partiek utána játszásában lelte örömeit. Egy-egy érdekesebb játszma befejezése után kedvtelésel vett részt az utólagos hadi tanácskozásokban. Amellett minden sakk-mozgalomban részt vett s mint a Budapesti Sakkör korifeusa, társadalmi téren is igyekezett a sakk ügyét előbbre vinni. Hazánk legrégebbi sakk-egylete, ügybuzgalmának elismerésül dr. Jacobi Samu-t — néhai dr. Vidor Zsigmond örökébe — díszelnökének választotta meg. E tisztet négy évig viselte s mindvégig lelkes rajongással viseltetett a kör érdekei iránt.

Dr. Jacobi Samu a magyar sakkozók doyenje élte fogytáig há maradt a nemes ügy iránt, melynek egyik úttörő apostola volt. Emléke követendő példaként fog szolgálni Kaissa minden híve előtt.

H. H. I.

Winniet és engemet Peart Closeburn segit nyeregbe. Behatolunk az erdőbe, hol kellemes üdülésben haladunk, mely lovunkat a hájszára előkészíti. Peart Closeburn kellemes pajtás, jókedvű, mulattató, de annyira szenvedélyes sportember, hogy csak a kutyákra ügyel és minket faképnél hagy. Egyedül maradvánk a kezdetünk vágatni és elvesztjük a nyomot.

Néha-néha egy-egy napugár szór sejtelmes fényt a nagy fák sűrűjébe, az ösvényeken egy-egy kőszarva röpköri, mire lovunk fel-fel horkan. A zuzmarás haraszt halkán ropog lovunk patkója alatt.

Boldog órák voltak, mert sem miss Emilyvel, sem Closeburnnal nem találkoztunk.

December 4.

Ma reggel egyedül sétáltam a parkban, midőn egy fasor végén lord Bringtonra bukkantam. Fejét lehajtva bandukolt, figyelmesen szemlélve a cipőj felverte homokszemeket. Egyszerre észrevett.

— Jó napot de Nérans kisasszony. Különös véletlen, hogy találkozunk, de nagyon örülök neki. Bocsánatot kell kérnem multkori viselkedésemért. Annyira hozzászóltam ezekhez az angol libuskákhoz, és az eladólányos mamák bamba bizelkedéséhez, hogy megfedkeztem arról a kötele-s megkülönböztetésről, mely az ön fajtája leányt méltán megilleti. Mademoiselle de Nérans, én kikérdeztem lady Richmondot, hogy kicsoda ön és hogy mit művel itt. Sehogysem fér a fejembe azonban, hogy egész életét másoknál töltse. Mióta megtudtam, lidérszönyomásán foglalkoztat ez a gondolat. Tőprengtem tehát igen, hogy talán végre is...

Vért, vizet izzad, kammazsin vörös lesz, félénken hebeg, dadog és nem tud végére jutni.

— Mit gondolt, lord Brington? — Hát elméledjünk kissé előbb. Nem gondolja-e, hogy nem sok örömet okoz pusztán csak gazdagnak lenni, ha senkije sincsen az embernek, persze egy csinos nőre gondolok most, a kivel az ember elkölte pénzét. Ön nevet? Na hát örülök, hogy nevet, azt gondolja: «Mily bamba bizalmaskodásba kezdett az öreg lord!» Nem is olyan öreg. Ötvenöt éves vagyok, ez még nem a tehetetlen aggkor, de ha egyedül éli az ember, csúnya egoistává lesz, sok bort iszik...

— Hát házasodjék meg!

— Házasodjam meg? Igen? ez az. Jó parti vagyok, évi jövedelmem ötszáz ezer franknál is több, de olyan feleség kellene nekem, a ki nem basonlít a többieké, a ki csak arra jó, hogy lessa a szemét, bízalmasságot fecsegjen és mindjárt túlzott ártatlansággal «mamát» kiáltson, ha az ember ujjahégyével megérinti, a ki gyöngéden tudomra adja, hogy fiatalnak és szepnek tart. Ön nevet, úgy-e csúf vagyok mi?

— De...

— Jól van! Csúf és öreg vagyok?

— Nem épen fiatal, de...

— Nagyszerű! de ostoba is úgy-e?

— Oh, ostobának, épen nem ostoba.

— Igazán nem ostoba?

— Semmi esetre sem!

— Hát?

— Csak különösködő!

— Oh, köszönöm! Nos kisasszony ez a különös ember tudtára akarja adni, hogy százados tölgyek árnyékában van egy öreg kastélya és ez a ház, mely telve van a művészet csodáival, háziasszony után epekedik. Ezt a megáldott úrnőt most megtaláltam és kérem, ne döntse romba örömtelt jövőm oltárát, melyet attól a pillanattól kezdtem építeni, a mióta önt meg láttam.

Alighogy kiejtette az utolsó szót, köszönt és hosszú lépésekkel odébb állt. Szeretnem volna utána kiáltani: «Uram! ön nem kell nekem!» De ez elutasításnak nem lett volna elég. Mit tegyek hát? Felmentem és elmondtam lady Richmondnak ezt az izetlen megkérést. Jóságában mindenképpen rábeszélte, hogy ne utasítsam vissza. Hát ennyire jutottam? Nem, ezerszer nem! Inkább a nyomort választom, mint ezt az undok vásárt, hogy ennek a furcsa embernek eladjam magam; még hozzá ilyen bolondnak, vagy legalább is iszákosnak. Ilyen házasságot kössék? Soha, soha!

Ma este lady Richmond, ki magára vállalta, hogy elhatározásomat közli lord Bringtonnal, következőt beszélte el:

— Gyermekek, ha választást önmaga adta volna át, e perczen már menyasszony lehetne. Nagyon elsomorodott a lord, és szenvedélyesével zavarba hozott engem is. Nem ostoba ember, szereti önt, nagyon levert és holnap korán reggel elutazik. Panaszkodott, hogy uradalmán százelele szépítést tervezett fiat és mindez célját vesztette. Hogy olyan fiatal leánytól mint ön, keserves dolog visszautasítani, annál is inkább, mert mindenre inkább számított, csak visszautasításra nem. «Nem szeret — mondta — és sokkal nemesebb szívű, semminthogy vagyonomtól elkábultjon, de ez csak még jobban lever!»

«Mondja meg neki, hogy szenvedek ugyan, de nemes viselkedésért hálás vagyok iránta, és nagyon sajnálom szégyényét. Ilyen nemes természetű a világ küzdelmében csak szerencsétlenné lesz. Szegényke, hát arra sem számított, hogy mihamarabb özvegygé lett volna! Milyen finom lélek! Elszámítottam magamat. Önhitt holló módjára kezdtem énekelni, ezért azt kellett hinnie, hogy sejtelenem sincsen afelől, hogy a szerelem végtelenül gyengéd dolog, melyet szavakkal nem is lehet meghatározni. Ügyetlenül kevertem a kártyát, mert vonzóereje teljesen rabul ejtett. A ki nem szerelmes, nem érti meg a szerelmet, s az én drága szépségem nem tudta megérteni felindulásomat. Látja balgaságomat? Ha már beleszerettem, ki kellett volna ismernem természetét. Azt hittem, hogy néki is csak azt kell mondanom, a mit a többi nőknek: «Gazdag vagyok» — oh, én bálga!

Szegény tatar! sajnálom, hogy szenved, de mért bolondult meg, hogy belém szeretett?

Este vacsora után hallgatagon került. Belevetette magát egy karosszékebe, hol szépszélesen felizgatta magát, vitatkozott, szónokolt és a szokottál is szellemesebben védte teóriáit. Befejezve fejtegetéseit, büszkén nézett rám, mintha azt akarta volna mondani: «Úgy-e nem jól ismertéddig? Nem lett volna ostoba férje, Christiane!»

December 6.

Lady Richmondnál voltam, midőn lord Stanley búcsúzni jött tőle. A nagymama nagyon szeretheti testőrunokáját. Magukra akartam hagyni őket, de egyikük sem engedte. Az ablak közelében ültünk egy kis, kézimunkával borított asztal körül, és jóleső melegség lept el szívemet, midőn a nagyanya és unokája minden tartózkodás nélkül előttem mondták el egymásnak gondolataikat, olyanfajta gyermekeskedő bizalmassággal, a melynek mélyén mindig szeretet csillog. A fiatal ember így szólt hozzám:

— Nérans kisasszony, nagyanyámat önre bízom, mert az ön gondozása nagyon jól esik neki.

— Szép ajándékot kínál Eddie! Kedves Christianem, ez a fiú félrebeszél. Épen, mert kedveltem önt, nem akarom az ön öregségem ápolásának gondjával is terhelni. Ha néha-néha megtalálja a szalonomba vezető utat s megmutatja nekem csinos arczát, máris eléget tett velem szemben minden kötelezettségének. De azért minden egyéb gondoskodásának is örülni fogok, mert szeretem, ezért örvelek, hogy ön van Winnie mellett, különben pedig legyen szívés és küldje ide őt, mert beszelnai szeretnék vele.

Mentem, de nem láttam Winniet, sem szobájában, sem másutt; kérdezősködtem utána, végre az előcsarnok előtt ácsorgó inasoktól megtudtam, hogy lady Closeburnnal kísélt. Visszamentem, hogy lady Richmondnak megjelentsen ezt, de már csak lord Stanleyt láttam ott az ablaknál állva. Távozni akartam, de ő észrevett:

— Nagyanyám azonnal visszajön, nem akarja megvárni?

— Nem volna jobb, ha magukra hagynám önöket? Hiszen búcsúzásakor annyi mindenféle mondanivalójuk lehet!

— Nem is olyan sok, higgye meg, hogy távollétemhez hozzászóltak már. Ebben a házban lady Richmond és Winifred szeretnek csak igazán, de ők is oly ritkán láthatnak, hogy lassanként elszoknak tőlem.

Helyet foglaltam és az asztalra könyökölve

hallgattam. Lord Stanley szemközt állt velem, mély szomorúság ült ki arcára, melytől e pillanatban majdnem szépek látszott.

— Igen, jó nagyanyám és Winnie igazán szeretnek. De a többiek! Anyám kicsiny koromban csúfnak tartott, nem váltam becsületére, mint a bátyám. Midőn kinőttem a gyermekszobából, Etonba küldtek. Éveken át, hosszú éveken át szenvedtem ott társaim között és egyetlen egy barátom sem volt. En nem tudok senkit sem meghódítani, mint Closeburn, vagy mások, nem, én nem értek ehhez. Elég szomorú dolog érezni, hogy szívem szeretettel van tele és hogy mégsem értek meg soha, hogy sohasem fogok valami ügyes módot találni, hogy ezt kifejezzem, vagy hogy felhívjam rá azok figyelmét, a kiknek talán én is megtetszhetnék.

Mindketten a messzeségbe néztünk, pedig gondolataink jóval közelebb jártak. Meghatott titkos bánata és megértettem, hogy szüniéje alatt ez a szomorúsága bírta rá, hogy hozzám közeledjek, igen, csakis szomorúsága és elhagyatottsága.

Gépiesen egy kötet Tennysont forgattam kezem közt. De annyira rajtam súlyosodott a pillantása, hogy megszólaltam:

— Nem kell kétségbeesnie, lord Stanley, azok kiknek érzékeny a lelkük, mindig többet szenvednek. Hígyje meg, hogy a szív érzelmeit elég elárulni, nem kell egyes formában mutogatni, mert finomságainak felismerése ugyanis attól függ, a kinek megmutattuk. A lelki fájdalmakat különben is inkább el lehet viselni, mint az élet egyéb terheit. Elhagyott ifjúságának szenvedései az én tapasztalataimhoz képest csak kicsiség: nyomorogtam, fáztam, éheztem. Minden velem született büszkeségemet meg kellett tagadnom, de bármilyen kemény iskolát jártam is ki, mégis lázadok néha szolgálásom miatt.

— Nérans kisasszony, többet ne ejtse ki e szót, mert annyira mindenki fölött áll, hogy ilyesmi szóba sem kerülhet. Engedje meg, hogy bevalljam, a mit mondani fogok: már a hajón rájöttem arra, hogy ön rendkívüli egy teremtes. Önben hatalmas vonzóerő rejlik, melynek itt mindnyájan behódoltunk: atyám, bátyám, sőt egy kissé még anyám is. Nem is beszélék nagyanyámról, hugomról, sem magamról, vagy másokról is, és ha úgy akarja...

Nyugalanság fogott el, hogy még mit akar mondani, ezért közbevágtam:

— Csak azt akarom, csakis azt, hogy becsületesen és békében élhessek e fedél alatt, elérni

A kisköri kaszinó most felavatott Petőfi serlege.

kívánom, hogy megbecsüljenek, tiszteljenek, igen, ez egyedüli vágyam.

— Jól van, kisasszony engedje meg, hogy bucsúzáskor ennyit mondjak: Velem máris elérte célját, mert tiszteltem és becsülöm, sőt azonfelül...

Nem fejezhette be mondatát, mert, ha jól emlékszem ijedtemben, hogy vallomás következik, valami fölényes mozdulatot tettem. Meghajolt, kezem megfogta, megcsókolta és eltávozott.

Még most is érzem ajka forróságát. Mily hosszúnak tűnt fel csókja!

Szeress! mindnyájan ezt mormogják a fülemben. Szeress, és ekkor szabad, gazdag, boldog léss! Hát nincsen a földön egyéb öröm, mint a

szerem? Tudnék szeretni, de van-e jogom hozzá? Elfelejttem, hogy a szegénység örvénye választ el tőlük, de ha eloszlik az álmodozás mámorra, szomorúan ülök üres reményeimmel.

Szeretni! de hiszen én is tudnék szerelmes lenni, mert nő vagyok, sőt szép és fiatal is vagyok. Bennem is lappang szerem, ez vonzza hozzám az embereket, ez az én bájosságomnak, de fájdalmaimnak is kútfeje, mert ti férfiak, kik azt mondjátok, hogy szerelmesek vagytok belém, nem miattam nyugtalankodtok, hanem csak érettem. De nem is leszek zsákmányotokká, mert önzetek visszaraszt, bármennyire is csábitanak küzdelmitek, hogy odaadjam szívemet annak, ki szeretni fog.

Csak hogy nem szerettek, szerelmek csak önző vágyódás utánam.

December 6.

Ma reggel öt óraker ébredésemben meghallgattam lord Stanley elutazásának zaját és nem is tudom milyen kíváncsiság vétezt fel velem pongyolát, hogy kinyithassam a mi emeletünk halljának azt az ablakát, mely a földszintnek kapu bejárójára nyílik. Az előcsarnok ajtaja tárva-nyitva volt, a lépcsők alatt hirtő várakozott. A lenyugvóban álló hold és az iv-lámpák egyforma kekes fényt vetnek a kocsira, lóra, a cselédség rizsposor parókáira, a máhára, melyet a kocsis mögé szijjaznak. Miközben keztűt ölt, lord Stanley a küszöbről parancsolgat.

— Kissé balra a máhát, James. Hozza le a szivartárczámat, melyet a dohányzóban hagytam, az asztalon.

A lovak, elúvva a várakozást és mert a kocsis rövidre fogta a gyeplőt, nyeritene és izgatottan kapálnak. Most lord Stanley fogja meg a gyeplőszárát, a lovak nekiugranak úgy, hogy az inasnak alig marad ideje a kocsira kapaszkodni.

Elment, eltűnt a reggeli ködben, egy kis ideig még ide hallszik a patkócsattogás. Lord Stanleynek tehát csak szivarjai jutottak eszébe, de egy pillantást sem vetett a házra, melyben az a lény él, kinek szívébe oly sok remény magját hintették el szavai. Epen ezért ép oly gyorsan tűnjenek el gondolataimból, mint a hogy az ő alakjának körvonalai a ködbe vesznek.

Becsuktam az ablakot és szobám felé tartottam, midőn a hall fényhomályában egy alakra bukkanok.

— Ön az Nérans kisasszony?

— Én vagyok — miss Emily.

— Vallja csak be, hogy legalább is különös órát választott fészülődő köpenyben sétálgatni

a kastély folyosóin. Nem valami jó példát ad ezzel tanítványának és azoknak a tiszteletet érdemlő hölgyeknek, kik a hercegnő vendégei.

— Ezt a magas erkölcsi feddést miss Emily, önmagára is alkalmazza! Úgy hiszem, ha ebben az időpontban valami megszégyenítő rejlik, ez önt sem kiméli meg.

— Bocsánat, de én nem tudtam aludni és ezért egy ithagyott könyvemért jöttem, de nem érzelmes bucsúzkodásra.

— Kisasszony, ne kellemetlenkedjék! Azért jöttem ide, mert lord Stanley elutazásának zaja felvert, de ő nem is gyanította, hogy itt voltam.

— Csodálatos! Mulatságos, hogy semmit sem látott, sőt csak nem is sejtett. Pedig Eddie ép oly kevéssé van szerzetesnek, mint ön apácának teremtve. Mégis azt hiszem, hogy ön más irányban könnyebben ezélt érhetne.

Nevetve otthagytott.

Istenem, mily botorságot követtem el! Rettegtem is egész nap, hogy mi mindenféle fog erre következni. Eddig még semmimsem történt, de ugyan mit feleljek a hercegnőnek, ha kérdőre von? Az igazságot, ez lesz a legjobb.

Milyen únottnak kellene lennem, hogy ilyen meggondolatlanságokat se kövessék el, de hiszen ezek teszik kissé élénkebbé az életet.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Misztériumok. Balázs Béla néhány év előtt a mindennapinál több pretenzióval lépett be az irodalomba, egész fellépésével és munkájának módjával éreztette, hogy nem akar az átlagos, napi termelés számára dolgozó írók sorába tartozni, nagyobb cselekedet tör és igazi irodalmi értékek vannak a szeme előtt. Lírai versei, novellisztikus dolgai, drámai kísérletei mind ezt mutatták. Az ilyen íróra fokozott figyelemmel kell lenni s ő maga a lehető legkomolyabban akarja magát véteni, tehát komolyan is kell venni. Hogy nem indult tehetség nélkül útjának, az is mindjárt meglátszott, csak az volt kérdés még, a fejlődés dolga, olyan mértékű-e ez a tehetség, a mely csakugyan nagy dolgok alkotására képesíti. S ez a fentartás fennáll még ma is, mikor egy kis könyvben három olyan dolgot adja ki, a melyeket bizonyára maga is eddigi eredményeinek mértékéül tekint. Könyvében három kis drámai kísérlet van, nem a szokásos színpadi értelemben vett drámák, a mai színpadi szokások és előítéletek szerint kérdéses, egyáltalán el lehet-e játszani, — mint maga találon jelzi, misztériumok, melyek párbeszéd formában, több alaknak egymással kapcsolata hozzávaló akarják megtestesíteni az életnek egy darabját, egy-egy irányát az emberi léleknek. A misztériumok erősen tanuskodnak írójuk tehetségéről, sok szép részlet, néha megragadóan finom és hangulatos mondás van bennük, de még ma sem mutatnak kész író, kinek szelleméről, szándékairól, a világgal szemben elfoglalt helyzetéről könnyen tisztába jöhetnénk. Még mindig valami köd burkolja be, a mely nem tud állandó, szilárd, határozott formába alakulni, — elfolyik az olvasó kezében, nincs kompakt magva. Azt látjuk, hogy önmagából, belső élményeiből alakított világlátására törekszik s ez a világlátása néha még is villan szemünk előtt, de rögtön el

is foszlik, mielőtt meg tudtuk volna fogni. Még nem tudja önmagát kifejezni — s az irodalomban mindig ott kezdődik az igazi érték, mikor valaki önmagát fejezi ki, teljesen, öntudatosan és öntudatra kelve az olvasót is. Valami lendület és nagy szuggesztivitás van benne, a mi fontos jele a hivatottságnak, de nem tudunk szabadulni attól az érzéstől, hogy ezekben a misztériumokban nagyobb a lendület annál, a mit magával visz s a gesztus és mondanivaló nem állanak egymással arányban. Ködbe markol nem egyszer, mikor valami keményet, erőset akarna megfogni. Idegen hatásoktól sem mentes még, néha modern német írók vonásai tűnnek elénk az ő szavain keresztül, néha Maeterlinck miszticizmusa jut eszünkbe.

Balázs Béla verseinél mégis súlyosabbak és későbbiek ezek a misztériumok, többet árulnak el belőle, — de még mindig csak előjövő teljesebb művek ígérteit.

Álarcosmenet. Elek Árhúr eddig leginkább mint figyelmes és hozzáértő kritikus s jól informált, komoly és meggyőződéssel teli tanulmányok írója állott az olvasók előtt. Poe Edgarról írott könyve egyike az utóbbi évek legtöbb figyelemre méltó irodalmi tanulmányainak, egyik nagy napilapba írott művészeti kritikái nyomós tényezői az eszmék tisztázásának. Most új formában nyilatkozik: mint novellairó, *Álarcosmenet* című könyvével. Tizenhat novella van a könyvben; vannak köztük szélesebb ívű, az élet nagyobb körét be-

A SKODRA HAJÓ, MELYET A MONTENEGRÓIAK CSAPATSZÁLLÍTÁSRA KÉNYSZERÍTTETEK. — Palian fényképe.

A DUNAGŐZHÁJÓZÁSI TÁRSASÁG ÚJ SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓI A BUDAPESTI PETŐFI-TÉRI ÁLLOMÁSON.

KERESKEDELMI KERTÉSZETI VIRÁGÁLLÍTÁS AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN.

foglaló történetek, vannak kisebb súlyúak, — de valamennyi egy az élet elmélyedő szemmel néző lélekből sarjad. A novellák ünnepi órák, a művészzel való áhítatos társalkodás eredményei, nagy művészi gond és szeretet nyilvánul bennük. Elek Arthúr nem veszi könnyedén a dolgát s őt nem érintette a ma divatos könnyű termelés és a nagy átlagos olvasóközönséggel való kaczerkódás szelleme; a maga külön útjain, a saját cseljait után jár, nem a siker után. Az ő novellái is, mint minden modern íróé, lelki komplikációk rajzai, a belső embert akarják a maga szövönnyességével, küzdelmeivel és válságaival felmutatni. Csupa befelé élő ember vonul fel a novellákban, önmagukkal küzdők, — a legtöbb novella egy-egy művészileg megoldott lélektani tanulmány. A külső élet alig játszik bele hőseinek történetébe, csak messziről hallatszák be rejtelmes zúgása. Német témákat szimbolikusán oldja meg, néha a fantasztikum hatását keresi, — mindkét esetben olyan rejtett, mélyről való jelenségeket igyekszik közelebbi, melyek a mindennapi élet realizistikus formáival nem közelíthetők meg, melyeket csak a hangulat-keltés muzsikájával lehet megértheteni. A dolgok hangulatának, annak a visszhangnak, melyet a lelki jelenségek a belső szövegnek vernek fel az emberben, általában nagy szerepe van a novellákban s ez határozza meg előadását is, a mely a finom, mély zengésű belső árnyalatok visszaadására törekszik. Innen van stíljében a sok szin, a finomság, az árnyalt gazdagság. Nagyon szép mondásai vannak, színes, meglepő képei és nagyon benne az a szuggesztivitás, a mely rejtett hírokat pengtet meg az olvasó lelkében és magával tudja ragadni a maga titokzatos, rejtelmes útjaira. Öszintesége és becsületessége, a melyről minden szava meggyőző és a melytől tanúsítja, hogy itt nem arról van szó, hogy valaki mesterkedéssel, számítással, ügyességgel akarja megnyerni az olvasó kedvezését, hanem minden melléktekintettől függetlenül, merőben művészi szándékkal akarja mennél tökéletesebb formában közölni azt, a mi gondolatát és érzését nyugtalanítja, — fölkelte iránta a bizalmat és fokozza hatását. Elek Arthúr nem az átlag-izlésű tömegek írója, hanem a finom érzésűeké, a nagyon fogékonyaké, a kik tudnak és szeretnek elmélyedni az íróba és meg tudják találni a mélyebben fekvő szépségeket is. Ezek között bizonyára meg is fogja találni a maga hálás és nagy közönségét.

Lakájok. *Hajó* Sándor három felvonásos tragikomédiája, melyet a Vigszínház nemrégiben

nagy sikerrel hozott színre, a mely az idei saison eredeti darabjai között tagadhatatlanul a legérdekesebbek egyike, most könyvnyomtatásban megjelent. Olvasva, a darabnak különösen egy érényé világosodik meg jobban, mint a színpadon, dialógusának finom elméssége és előkelő tónusa.

A Magyar Könyvtár. *Radó* Antal kitűnő vállalata, legújabb sorozatában négy új füzetet adott ki. Az egyik *Krüdy* Gyula hat finom és nemes zamatú novelláit adja *Piros és a többiek* címmel, a másik *Conan Doyle* híres és többiek *Gérard brigadéros*-ának kalandos történetéből ad néhányat, a harmadik a francia *Michel Provins* tollából ad elmes és mulatságság képeket azokról a sokféle fogásokról, melyekkel az asszonyok túljárnak a férfi eszén, *Hogyan fognak meg bennünket* címmel. E két utóbbi füzet *Benedek Marcell* fordította. A negyedik füzet *Arany János írói arcképeiből* ad három, a *Gvadányiról*, *Bartóti Szabó Dávidról* és *Ráday Gedeonról* szólókat.

Új könyvek.
Misztériumok. Három egyfelvonásos. *Irta Balázs* Béla. Budapest, a Nyugat kiadás.
Alarczomenet. Novellák. Elek Arthúr. Budapest, a Nyugat kiadása; ára 3 korona 60 fillér.
Lakájok. Tragikomédia három felvonásban, írta *Hajó Sándor*. Budapest, Franklin-Társulat; ára 2-50 korona.
A Magyar Könyvtár legújabb füzei: 698. *Piros és a többiek* elbeszélések, írta *Krüdy Gyula*. 699. *A brigadéros házassága és egyéb történetek.* *Irta Conan Doyle*, fordította *Benedek Marcell*. 700. *Írói arcképek.* írta *Arany János*. 701. *Hogyan fognak meg bennünket.* írta *Michel Provins*, fordította *Benedek Marcell*. Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és fiai). Egy-egy füzet ára 30 fillér.

magyar államvasúti főmérnök, 65 éves korában. — Nagyfalvasony **BARCZA ELEK** székesfehérvári műszaki tanácsos, 60 éves korában. — **TRIMKÓ MIHÁLY** általi igazgató-tanfő, 53 éves korában **Sárosberetón**. — **KESZLÉZ EDÉ** Samu nyug. magy. kir. honvédszázados, Marosvásárhelyen. — **FŐNAGY JÓZSEF**, ismert vadászati író, 54 éves korában Budapest. — **ANGYAL JÁNOS** fodrászmester, 47 éves korában. — **Csallóközmezei SZABADHEGY GÉZA**, 45 éves korában. — **URTZ ISTVÁN** magy. kir. gazdasági akadémiai főkeresztés, 44 éves korában **Kassán**. — **HAJDU ÁRPÁD** okl. gazda, 37 éves korában. — **Csánigyi TOMBÓLY JENŐ** osztályfőnökyai okl. jegyző, 25 éves korában. — **MAYER MÓR** gyáros, Szombathelyen. — **OPITZ JÁNOS** sütőmester, 39 éves korában Győrben.

MEDVEZECZY FERENCZ SNÉ, szül. zichi és vásconkői Zichy Mária grófnő Budapest. — **NÉMI KULMER FERENCZ** bíró, vezérőrnagy özvegye, szül. Erdődy Alexandra grófnő, 84 éves korában **Zágrábban**. — **ÖZV. ELEK SÁNDORNÉ**, szül. Varga Anna, 90 éves korában **Kolozsváron**. — **ÖZV. FREY LAJOSNÉ**, szül. Türr Róza, 86 éves korában. — **ÖZV. MORVAY JÁNOSNÉ**, szül. Catala Hortense, 82 éves korában. — **ÖZV. ARANY JÓZSEFNÉ**, szül. gutaházy Németh Etelka, 70 éves korában. — **Nagybányai HORTHY VILMOSNÉ**, szül. bizáki Puky Mária, 62 éves korában **Szőllősgárdóban**. — **ÖZV. WESZELY GYÖRGYNÉ**, született Militz Ilona, 60 éves korában. — **SÁVOLY SÁMUEL**, a „Kert” czimű lap szerkesztőjének felesége, szül. Schön Malvina, 46 éves korában Budapest. — **Idősebb MISKOLCZY-SIMON JÁNOSNÉ**, szül. Tisser Julia, 56 éves korában **Miskolcson**. — **NIRNSSE KÁROLYNÉ**, szül. Haefner Laura, 46 éves korában **Győrben**. — **MÜLLER VILMOS** dr.-nak, a tátraházi szanatórium igazgató főorvosának felesége, szül. Mendershausen Helén, 28 éves korában **olaszországi Rapallóban**. — **NITSCH TERÉZ**, 20 éves korában. — **ÖZV. FÁI FÉNY GYÖRGYNÉ**, 82 éves korában **Hévesen**. — **Dr. BÉRKÓ ISTVÁNNÉ**, szül. Vitéz Katinka, 30 éves korában **Szegeden**. — **RANSCHBURG MIKSA** NÉ, szül. Tischer Gizella, 38 éves korában.

a mely nappal teljesen hasonló a többihez, őjjel azonban, vagy sűrű ködben egy gomb megnyomására villamos fény gyűl ki benne a delejtű északi irányában, még pedig olyan erős fény, a mely 20—30 lépésre mindjárt meg is világítja az északi irányt.

Egy divatos cheviotöltöny 8 korona. A régen ismert szövetgyári cég Siegel-Imhof Brűnben már 8 koronáért szállít egy jó és divatos cheviot szövetet 3-10 cm. hosszúságban, egy teljes férfi öltönyre. 4-25 cm. kitűnő cheviot szövetet egy teljes női kosztümre 9 kor. 60 fillér csekély árt. A különös jószág ezen szövetekről, valamint ezen cég szerföltötti olecsága világhírű.

Az a hatás, a melyet a *Crème Simon* gyakorol a szétlöt kifűtű kezűk és ki-cseropesedett ajkuk repedéseire, ránczaira stb. a csodával határos; néhány óra alatt ezek a nem jelentékeny, de bántó kellemetlen-ségek mintegy varázsáttéren eltűnnek. A napfényt következő nyelési, a vörösség, a pattanások azonnal megszűnnek a *Crème Simon* használatával, a mely ép oly hasznos a gyermekek bőrének ápolásánál is. A *Crème Simon* meglepően, biztosan hat a borotválkozás után a bőrön érzett égés ellen is. **Szépérezék** és életbölcsesség jellemzi mindazokat, akik cipőjüket beronsorva viselik. Az új Berson gummi-sarok rugókon és elpusztíthatatlan.

Nem szabad izgató ételekkel táplálkozni azoknak, akik vese- és hólyagbajokban szenvednek. Ilyen esetekben a legmegelőzőbb táplálék a „Kufeké” diéta-tikus tápszer. Teljesen neutrális és daczára annak, kellemes ízű, könnyen emészthető, erősíti az elgyengült tást. Az elkészítésének különféle módjairól részletes felvilágosítással szolgál a „Kufeké” szakácskönyv, amely gyógyszerárakban és drogériákban ingyen kapható.

SAKKJÁTÉK.
2842. számú feladvány Herold S.-től Bukarest.
sötét.
Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.
A 2834. számú földvány megfejtése Carpenter E.-től.
Világos. Sötét.
1. Ka2-b3 f5-f4
2. Vb1-g1 + stb.
1. ... Kc5-d5
2. Fb5-e4 + stb.
1. ... a6-b5
2. Vb1-d3 stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör”. — A „Budapesti III. ker. Sakk-kör”. — Ludányi Antal. — Wyszogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest) Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Pakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Lépetvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri Sakk-kör”. — Székely Jenő. — Mányi József (Győr). — A „Zorán Túrurk-kör”. — A „Kaloosai Kátholikus Kör”. — Vörös Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodaszéplak). — A „Duna-földvári Egyenlőség kör (Duna-földvár). Baross Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A „Leibici Gazdasági Kaszinó” (Leibice). — Lustyik János és Szivák János (Albert-Írta). — „Csengeri Kaszinó” (Csenger). — Király Mihály (Zenta). — Káns Beszélő (Temesvárs). — Budai Sakkos Társaság (Budapest). — Pakó Imre (Tolpa).

Szerkesztői üzenetek.
Az élet Egyletore tessék az önképzőkörben próbálkozni, mert a nagy nyilvánosság elő meg nem valók dolgai.
Szerelmem. Hogy Petőfi csakugyan él és hat meg a lelkekre, azt az ilyen utánzatok is bizonyítják.
Epizódok a nyári hadgyakorlatokról. Nagyon kicsinyes, semmitmondó dolog, nem való nekünk.
Mégkésétt vándor verse. Nagyon is középszerű dolog, mi ilyenekkel nem foglalkozhatunk.

KÉPTALÁNY.
A „Vasárnapi Ujság” 9-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Fűlek vára*.
Felelős szerkesztő: **HOITSY PÁL**.
Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Vármegy-e-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Sárosfai és nádasi **BÉTTŐ ERŐS**, nyug. királyi ítélőtábla-bíró, a harmadosztályú vaskorona-rend lovagja, 82 éves korában **Pozsonyban**. — **Verebelyi VEREBÉLY IMRE**, 76 éves korában **Budapesten**. — **LÁNG FERENCZ**, nyug. pénzügyi tanácsos, 69 éves korában **Budapesten**. — **Alsó és felső ruschachi MATAVOVSKY ARTHUR**, köz- és váltó ügyvéd, volt törvényszéki bíró stb. 70 éves korában **Kispesten**. — **CZECZ KÁLMÁN** a királyi fővármivatal számtanácsosa, **Budapesten**. — **SEYFRIED GÁSPÁR**, mészárosmester, 68 éves korában **Svédleren**. — **STANGL GYULA** nyug.

EGYVELEG.

***A fény mint iránytű.** A mióta a zsebben hordozható villamos-lámpák el vannak terjedve és használható voltak késégen felfűl áll, tökéletesítették ezt a találmányt úgy, hogy delejtűvel kombinálták. Egy újabb találmány még tovább megy ennél. Egy genfi óras olyan kompaszt szerkesztett,

— Szépen kérem ha megvannak a jegyek hozzon magával

YES

fehér porcellán poudert, mert én anélkül nem megyek a színházba!

Yes porcellán powder a világ legjobb powderja. Az egyetlen powder, mely szabadalmat nyert.
Egy doboz ára 3 és 5 korona.

A dobhártya vibrációs masszázsa nagyothallás, fülzúgás és fülfájás

minden neme ellen, neves tudósok kutatásai alapján sakkörökben már régóta kitűnő és hathatós gyógy-módnak van elismerve. Kézzel természetesen lehetetlen a dobhártyához masszázst által eredményesen hozzáférni, ennél fogva a technika és a mechanika műszereire vagyunk utalva. A fül belsejének masszírozására alkalmas egyszerű, tehát nem túlságosan költséges, szolid, czélszerű vibrátor feltalálásának problémája megoldást nyert, még pedig a duderstadti Loest Emil czég „Audito” nevű műszerével. Ezzel mindkét fül egyszerre, vagy esetleg csak egyik fül is kezelhető, egyszerű fogás által a kívánt legkisebb vibrációs erősségre beállítható, de erősebb beállításnál ismét erősebben hat. Mellékkeszülékek, vagy duplaműszerek különböző használati czélokra nem szükségesek.
Sokan azt hiszik, hogy reménytelenül kell szen-

vedniök, mert a fülkezelés modern, tudományos haladásáról sejtelmők sincsen. Kötelessége tehát mindenkinek, a legújabb vívmányokkal és hathatós kezelési módszerekkel megismerkedni, melyek lehetővé teszik a bajjal, időlt esetekben is megküzdni. A páciensek számos elismerő levele tanuszkodik a bámulatra méltó eredményről, mely ezen készülék kezelése által éretett el és a tekintélyek ajánlása mellett figyelemre méltó biztosítékot nyújt az „Audito” kiváló működéséről.
A törv. bej. czég Emil Loest, Spezial-Institut, Duderstadt 14. a. Harz (Németország), nagyothallók-nak kívánatra utbaigazitásokkal és kezelési utasításokkal ellátott kimerítő könyvecskét küld. Önnek csak az „Audito”-ra (német szab.) vonatkozó könyvecskét kell kérnie s azt azonnal teljesen költségmentesen megkapja.

Vegyen **Schweizer's Selymet**
Kérjen miniatúr tavaszi és nyári újdonságainkhoz ruhákra és bluzokra: Voile, Foulard, Messaline, Crepe de Chine, Eolienne, MousseLINE 120 cm széles méterenként K 1.20-tól méterenként, fekete, fehér, egyszínű és mintázott, valamint Himzett bluzok és ujjak batizát, gyapjú-, viszonnból és selyemből.
Csakis garantált szolid selyemszöveteket adunk el közvetlen magánosoknak bér- és vámmentesen házhoz szállítva. (Dupla leveleportó).
Schweizer & Co., Luzern U 23
Selyemszövet-kivitel. (Svájca) Kir. udv. szállítók

A csecsemő normális fejlődése és gyarapodása „Galegol”
az anyatejjel való elegendő táplálástól függ. Az elegendő és nem fárasztó táplálást teszi lehetővé a „Galegol” hatásával, a tej mennyiségére és minőségére. A tej gyarapodás 33—50%. A csecsemők súlyban rendszeresen gyarapodnak és kitűnően fejlődnek. Kellemsen ízű könnyen oldódó szer, egy tégely 20 napra elegendő. Ára 3 K. Főlelakat Fragner B. Gyógysz. Prág III. Körtől-ut. sarok. Loraák Magyarország részére Török József Gyógysz. Budapest, Király-u. Ahol nem kapható, a székely-küldés postán a prág elosztás beállításán után történik. Egy tégely 3-20, 2 tégely 6-7, 3 tégely 9-12 és 4 tégely 12 — K bérlentvo.

Steckenpferd lilliomtejszappan
elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arcz- és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevellel bizonyítottunk. Gyógyszerárakban, drogériákban, illatszert és fodrász üzletekben 80 fillértért kapható. Színtingy páratlan hatású női köztalálása a Bergmann „Manera” lilliomkrémje, mely tabuszkban 70 fillértért mindenütt kapható.

Páris **Institut De Beauté** Budapest, 26 (place Vendôme) váci-utca 5.
arcnemesítő intézet
Arc, nyak, orr, kéz, kebel stb. ápolása tudományos, hygienikus alapon, a világhírű párisi intézet szakavatott kezelőnő személyes vezetésével. — **Maniküre és hajápolási osztály.** — Valódi francia ápoló-és szépség-szerek.
Bejárati Türr István-utca 9. szám.
Utastás és árjegyzék kívánatra ingyen.

TÖRLEY
Törley József
Törley József

PALMA
Képgyűjtemény
Képgyűjtemény
Képgyűjtemény

Vadászterület keresek Budapesttől 2—3 órányira, jó apróvad-állománnyal. Csak jó terület jöhet számításba. — Esetleg oly földbirtokost vagy birtokosokat, ki nekem a vadászati jogot bérbe adná, vagy jelenlegi vadászterületét ártulok. Közvetítő díjaztatnak. Czím: a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalának B. E. ur részére, Budapest, Egyetem-utca 4.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipőczy Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Ridikül és **bőráru**
gyári **PAPEK JÓZSEF** os. és kir. udv. szállító bőráru-gyártónál, Bpest, Rakóczi-út 11.

Magyar structoll-ipar!
Das választék **Structoll, kócsag.**
Gyári árak
Idényudonságok női kalapácsokban
GUTTMANN ANTAL
Budapest, IV., Szerverta-tér S. I. em. Sütő-u. sarok. Telefon 91—13.

Serravallo
kina bora vassal
Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitűnt Erőstőszert gyengékedők, vörsegenyek és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérvajtó szer.
Kitűnő iz. 7000-nél több orvosi vélemény.
J. Serravallo, cs. és kir. szállító **Trieste-Barcola.**
Vásárolható a gyógyszerárakban félliteres üvegekben. K 2.60, literes üvegekben K 4.80.

PYRAM LEGFINOMABB **CIPŐKRÉM**
BENES TESTVÉREK VEGYI-GYÁRA GYŐR

Tiszta arca lesz
ha a világhírű Vukovári Goldstern-arczenőcsőt és szappant használja.
Készíti **Kirehbaum** gyógyszerár, 6-Vukovári 9. Budapesti főraklar: Török-féle gyógyszerár, Király-u. 12.

Kötörök, sajtolók
homok- és kavicsmosógépek, betonür-tömb- és falazótéglagyártó-gépek, tető-cserépgyártó-gépek, formák: lépcsőfo-kok, csövek, oszlopok stb. gyártására. — Asbestpalagyrák gépies berendezései L.C.M. ásványfestékek
Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstädt, Leipzig mellett
Kérjük gyárunkat meglátogatni. 228. sz. árjegyzék ingyen.

Lohr Mária (Kronfus)
Gyár és főhivatal: VIII., Baross-u. 85. A főváros első és legrégibb csipkésítő, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete.
Telefon: József-2—37
Fiókák: II., Fő-utca 27. IV., Bakó-út 6. V., Keoskamé-utca 14. V., Harmadica-u. 4. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. Tíz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Table with columns for 'KIADÁSOK' (Expenses) and 'BEVÉTELEK' (Revenues) for the year 1912, detailing various insurance categories and their financial results.

Table titled 'KIADÁSOK 50. évi zárása 1912. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK' showing detailed financial data for the 50th anniversary year.

Table titled 'Mérlegkérdés 1912. december 31-én.' (Balance Sheet) showing assets and liabilities.

Advertisement for 'Valódi brünni szövetek' (Real Brunne fabrics) for 1913, listing various fabric types and prices.

Advertisement for 'Női felső kereskedelmi iskola' (Women's Higher Commercial School) in Pozsonyban.

Advertisement for 'ALAPITVA 1865. HECKENAST GUSZTÁV ZONGORATERMEI' (Piano shop) in Bp. csákai Gizella-ter 2.

Advertisement for 'Minimax' fire extinguishers, highlighting their effectiveness and ease of use.

Advertisement for 'LUHI RZSÉBET' (Lutheran Church) in Beregm. Kintő, listing services and contact information.

Advertisement for 'Költőgépek' (Typewriters) by 'NICKEL & Co. G. m. b. H.' in Budapest.

Advertisement for '1.000.000 GYUMÖLCSFA' (1,000,000 Fruit Trees) for sale.

Advertisement for 'Tűlevelűek' (Needlework) and 'Magyar Minimax Részv.-Társ.' (Hungarian Minimax Share Company).

Advertisement for 'MAGNÁS CIPŐKRÉM' (Magnetic Shoe Cream) by 'HERCZEG és GEIGER'.

Advertisement for 'A kebel fejlesztése és megkeményítése' (Breast development and strengthening) using 'Pilules Orientales'.

Advertisement for 'Sárga János' watches, featuring various models and prices.

Advertisement for 'UJ-VUKOVARI' (New Vukovar) disinfectant and soap.

Advertisement for 'Regna' typewriters, highlighting their quality and features.

Advertisement for 'Fog-Fog-Fog' (Dental services) by Dr. Gonda Sámuel.

Advertisement for 'Csak hölgyeket érdekli!' (Only interested in ladies!) for 'Schöberl-ágy' (Schöberl bed).

Advertisement for 'A világhírű Schöberl-ágy' (The world-famous Schöberl bed) by Fischer & Társa.

Advertisement for 'NAGYENYED-re' (Large scale) 'SÉTÁNYFAKAT ÉS DISZCSERJÉKET' (Hedgehogs and cacti) by Fischer & Társa.

Advertisement for 'Redőnyös és lapos íróasztalok' (Blind and flat desks) by Hirsch & Társa.

100 gyertyánnyal erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs káncsa, bárholra vihető s szemmi körülmények között fel nem robbanhat.

Állandó kiállítás

megtekinthető, minden vételkötélesség nélkül WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest, VIII., kerület, Baross-utca 1. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rozsnyay vasas china bora

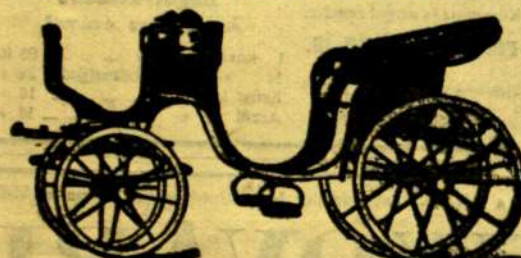
igen hatásos vérszegénység, sápkór, neurasthenia esetleiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 korona.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyoroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható. Kapható minden gyógyszer-tárban és a készítőnél: Rozsnyay Mátyas gyógy-szer-tárban Aradon, Szahadság-tér.

Kocsiárucsrarnok Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiárucsrarnok. Árjegyzék ingyen.

Advertisement for Szőlőoltvány (Grapevine Protection) featuring a grapevine illustration and text about various types of treatments.

ANN csodát művel az ő tüneményes hatalmával!

A vakok látnak, a bénák járnak, az orvosok által reménytelennek mondott betegek újból egészségesek lesznek. Nem létezik betegség, mely ellen ő fel ne lépne.

Ő fájdalmat szüntet, sebet gyógyít, rákot, aszkit és fekélyt gyógyít, ugyszintén oly csodákat művel, mely a modern gyógyászokat is bámulatba ejti.

Figyelemreméltó ajánlás egy ingyenes konzultációra betegek és elkedvetlenedettek részére. Ő saját otthonában használ Önnek anélkül, hogy őt látná és oly könnyen, mintha Önnél lenne.

Páris, Franciaország, különleges értesítés. Mann tanár által elért eredmények a csodálatos határossal és oly sikeres, hogy itt énként érdeklődés, számtalan csodálkozás és bámulatjelleg kísér. Számítánszerkezelt ő az orvosok által reménytelennek kijelentett betegek és ő ezeket egy teljesen érthetetlen uton és módon egészségeseké válnak. Az ő eljárása egy mély titokzat van körülvéve, mert miként mondják, nem használ semmiféle orvosságot, melyet az orvosok rendelnek. Ő azt állítja, hogy ő egy természetit törvényt fedezett fel, egy teljesen különös, eddig ismeretlen tulajdonsággal. Ezen tulajdonság alkalmazása esetén ma már egy betegség se gyógyíthatatlan. Elvitatlanul bebizonyítás által meggyőződtek arról, hogy a titokzatos hatalom, melyet ő felfedezett révén elér, lehetővé teszi neki azt, hogy a vaknak a látóképességet visszaadja; ugyszintén a béna ingját használhatóvá tudja tenni. Ezen hatalom által ő az ugyszólván kialakult életműködést újra feltámasztja azon egyéneknek, akik a sír szélén állnak, sőt visszazárja egészségesüket is, melyet hírneves orvosok elvesztettek nyilvánítottak. Ugy látszik, hogy az embert győző betegségeket feltámasztó hatalommal bír, sőt talán még a halálra is rá tudja akarati erőszakolni. Tanúsodni ő teljesen általánosan adja, bár az ő tudománya lehetővé tenné neki, hogy csakis vagyonsok közül keresse betegeit és ezáltal nagy vagyonra tegeyen szert, ő ezt melőzi és lamással ingyen adja rangkülönbség nélkül. Ő ezt mondja: Az én felfedezésem az enyém és én letézés szerint gyógyíthatok. En éppen olyan könnyen tudok gyógyítani tüdőbajt, rákot, paralyist, fehértét, neurastheniát vagy egyéb ugynevezett gyógyíthatatlan betegségeket, miként katarast, vérmegegeszt, gyomorhajtást, reumát és egyéb sokféle szervi megbetegedéseket. En a szegénynek éppen úgy óhajtok tanácsot adni, miként a gazdagnak. Ha ételről és egészségről van szó, úgy a pénz nálam megszűnt számottevő tényezőnek lenni. En a herceget sem tudom jobban apálni, mint a koldust. Ugy előttem, mint a törvényt ezek egyformák. Betegemmel megszűnik a társadalmi különbségek és szándékomtól nem bír semmi elírattal. En meg tovább megyek és amíg csak képes vagyok betegemet ezen elveim szerint fogom tovább gyógyítani. Amint mások lesznek vagy elhagyunk, az nem befolyásolhat engemet. En ugy érzem, hogy kötelességem azokon segíteni, akik szenvednek. Nem tudom nézni, hogy embertársaim eredménytelenül harcolnak súlyos betegségek ellen, ha nekem hatalmamban van, hogy rajtuk segíthessek. Mert ismétlem újból, hogy nem létezik oly betegség, mely ellen ő fel nem lépne. Ezen állításom Önnek merészek tünik fel? — Talán az, de nem több, mint amilyen merész az igazságot bebizonyítani. En ismerem azon csodás hatalmat, melyet én bírok, mert már sokszor próbára tettem. Ön bizonyos tudja, hogy a tüdőorvadás gyógyíthatatlannak tartatik? Nem is oly régen egy fiatal H. J. Kelly de Sal Gove, az orvosok által tüdőorvadásosnak nyilvánított és kijelentették neki, hogy napjait meg vannak számlálva. Orvosi előtti betegségét gyógyíthatatlannak tartatik. A fiatal leány kétségbeesett és az orvosok létele dacára én gyógyítottam.

En a herceget sem tudom jobban apálni, mint a koldust. Ugy előttem, mint a törvényt ezek egyformák. Betegemmel megszűnik a társadalmi különbségek és szándékomtól nem bír semmi elírattal. En meg tovább megyek és amíg csak képes vagyok betegemet ezen elveim szerint fogom tovább gyógyítani. Amint mások lesznek vagy elhagyunk, az nem befolyásolhat engemet. En ugy érzem, hogy kötelességem azokon segíteni, akik szenvednek. Nem tudom nézni, hogy embertársaim eredménytelenül harcolnak súlyos betegségek ellen, ha nekem hatalmamban van, hogy rajtuk segíthessek. Mert ismétlem újból, hogy nem létezik oly betegség, mely ellen ő fel nem lépne. Ezen állításom Önnek merészek tünik fel? — Talán az, de nem több, mint amilyen merész az igazságot bebizonyítani. En ismerem azon csodás hatalmat, melyet én bírok, mert már sokszor próbára tettem. Ön bizonyos tudja, hogy a tüdőorvadás gyógyíthatatlannak tartatik? Nem is oly régen egy fiatal H. J. Kelly de Sal Gove, az orvosok által tüdőorvadásosnak nyilvánított és kijelentették neki, hogy napjait meg vannak számlálva. Orvosi előtti betegségét gyógyíthatatlannak tartatik. A fiatal leány kétségbeesett és az orvosok létele dacára én gyógyítottam.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

14. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) HOITSY PÁL. BUDAPEST, ÁPRILIS 6.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. A Világkrónika-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekre a postafel- határozott viteldi is csatolandó.

En csak azt mondom, amit gondolok és azt fogom tenni, amit mondom. Aki nekem ír, kap egy könyvet és betegségeknek körisméjét, ugyszintén hatalmamban bizonyítékát köll-ségemre.

Advertisement for Baden Kiváló gyógyerejű kénforrások, including a list of ailments and contact information for the Baden Kúria.

Advertisement for NUTH KÁROLY mérnök és gyáros, Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Advertisement for HIRSCH és FRANK Budapest-Salgótarján Gépgyár és Vasöntőde Részvénytársulat, featuring illustrations of various agricultural and industrial machines.

NÉGYESFOGAT. — A TATTERSALLBAN RENDEZETT LUXUS-LÓVÁSÁRRÓL. — Jolly Gyula fővárosa.